

แนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษาสู่
ตลาดแรงงาน ภาคอุตสาหกรรมและการผลิต
เพื่อยกระดับการแข่งขันของประเทศ

โดย

นายเทียนประสิทธิ์ ไชยภัทรานันท์
กรรมการบริหารบริษัทเพชรบุญมา จำกัด

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 59
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2559 – 2560

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษาสู่ตลาดแรงงาน ภาคอุตสาหกรรม และการผลิต เพื่อยกระดับการแข่งขันของประเทศ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

ผู้วิจัย นายเทียนประสิทธิ์ ไชยภัทรานันท์ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 59

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษาสู่ตลาดแรงงานภาคอุตสาหกรรมและการผลิต เพื่อยกระดับการแข่งขันของประเทศ ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์การพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษาเชิงนโยบายระหว่างภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน ในรูปแบบ Triple Helix Model อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางที่ชัดเจน เป็นเอกภาพ ผู้วิจัยยังเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาถึงความต้องการอันประ โยชน์ในการกำหนดมาตรการเชิงนโยบายที่ตอบสนองการพัฒนาศักยภาพของประเทศได้อย่างตรงประเด็น

ในการศึกษานี้ นอกเหนือจากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการแรงงานของภาคอุตสาหกรรมและการผลิตแล้ว ยังวิเคราะห์ครอบคลุมถึงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทยสู่ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) ในการพัฒนา 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย (First S Curve and New S Curve) รวมถึงการสำรวจความต้องการบุคลากรด้านอาชีวศึกษาของภาคอุตสาหกรรมและการผลิต ในกลุ่มที่มีความต้องการแรงงานสูง ได้แก่ กลุ่มยานยนต์ กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มธุรกิจก่อสร้าง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษาในสองระดับ คือ 1) การสร้างศักยภาพและแรงจูงใจในการเลือกเรียนสายอาชีวศึกษา ผ่านการทำงานร่วมระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่กับภาคเอกชน เพื่อสำรวจความต้องการและร่วมพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสม และ 2) การพัฒนาศักยภาพของแรงงานที่มีอยู่ในสถานประกอบการให้มีทักษะและความสามารถเพิ่มขึ้นและสอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ ซึ่งจะต้องบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐทั้งกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กับภาคเอกชน

คำนำ

งานวิจัยฉบับนี้ ข้าพเจ้าได้นำปัญหาจากประสบการณ์บริหารงานในส่วนของ
อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โรงแรม และ อุตสาหกรรมก่อสร้าง มาเป็นโจทย์ในการวิจัย เนื่องจาก
เห็นปัญหาของการขาดแคลนแรงงานอาชีวศึกษาในตลาดแรงงานเป็นอย่างมาก ซึ่งคิดว่าจะเป็น
อุปสรรคในการพัฒนาการแข่งขันระดับประเทศ จึงได้เสนอหัวข้อ “แนวทางการพัฒนาบุคลากร
ด้านอาชีวศึกษาสู่ตลาดแรงงานภาคอุตสาหกรรมและการผลิต เพื่อยกระดับการแข่งขันของ
ประเทศ” เพื่อมุ่งหวังให้ได้ทราบที่มาของปัญหาในทุกมิติและในอุตสาหกรรมอื่นด้วย ใ้ได้มาซึ่ง
แนวทางในการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษาต่อไป

(นายเทียนประสิทธิ์ ไชยภัทรานันท์)
นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 59
ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	10
วิธีดำเนินการวิจัย	10
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	11
คำจำกัดความ	11
2	13
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการแรงงานของภาคอุตสาหกรรมและการผลิต	13
แนวคิดการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษา	18
แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ	29
สรุป	33
3	34
สภาพแวดล้อมและอัตราการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมและการผลิต	
ในประเทศไทย	34
โอกาสและแนวโน้มความต้องการบุคลากรด้านอาชีวศึกษา	48
ปัญหา อุปสรรค ความต้องการพัฒนาของภาคอุตสาหกรรมและการผลิต	54
สรุป	56

4	58
แนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษา	58
บทบาทของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง	74
สรุป	76
5	78
สรุป	78
ข้อเสนอแนะ	83
	84
	86
แบบสอบถาม	87
	92

1-1		20	2
1-2			
	2556		6
1-3			
	2556		6
1-4			
	2556-2559	:	8
3-1	(Strength)		35
3-2	(Weakness)		36
3-3	(Oppurtunity)		41
3-4	(Threats)		42
3-5			49
4-1			
			68
5-1			
			79

1-1	20	1
1-2		5
2-1		14
2-2		14
2-3		15
2-4		16
2-5	7	20
2-6	5	20
3-1	10	45
3-2		GDP ปี 1993 2014 และการคาดการณ์ในปี 2020 46
3-3		48
3-4		51
3-5		5
		เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2559 โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ ระหว่างปี
		2558 -2568 จากแบบจำลองทางเศรษฐมิติ ระหว่างปี 2558 -2568 52
3-6		ความต้องการแรงงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ 5 ปีข้างหน้า (2560-2564) 53
4-1		75
5-1		82

บทที่ 1

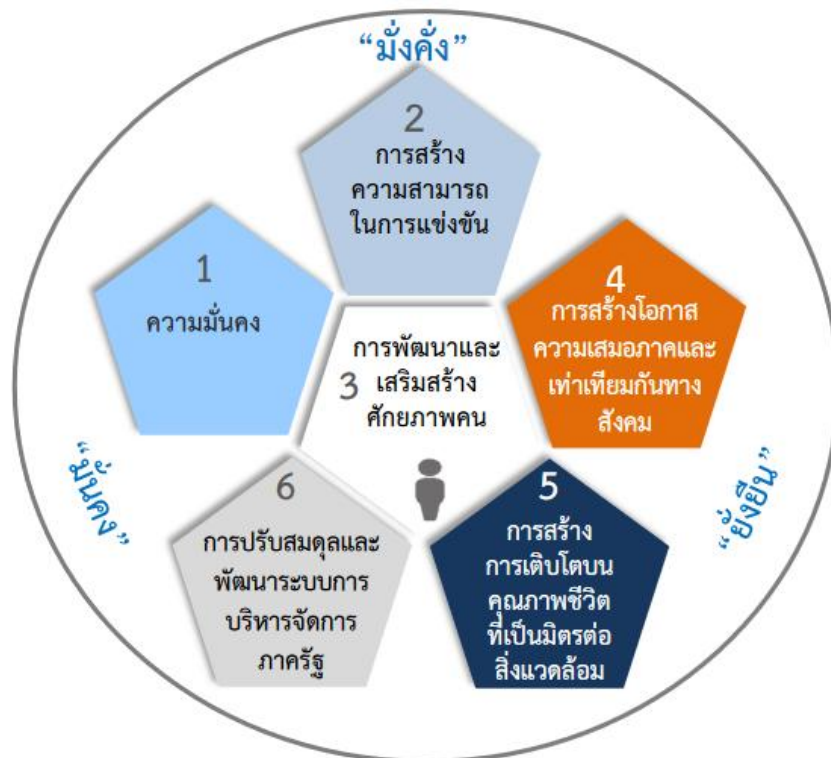
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) ซึ่งเป็นการร่วมกันทางเศรษฐกิจของประเทศในเขตอาเซียน 10 ประเทศ โดยมีประเทศไทย พม่า ลาว เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา บรูไน เพื่อผลประโยชน์ในอำนาจการต่อรองทางเศรษฐกิจ การส่งออก และการนำเข้าของสินค้า ประกอบกับประเทศไทยได้มีการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ดังแผนภาพที่ 1-1

1-1

20

() 20 1-1
 1-1 20

มติ	รายละเอียด
1.	1.
	2. เมือง ขจัดคอร์รัปชัน สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม
	3.
	4.
	5.
	6.
	7.
2.	1.
	2.

1-1

20 ()

มิติ	รายละเอียด
	3. SMEs 4. 5. 6.
3.	1. 2. 3. 4. 5.
4.	1. 2. 3. มีสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย 4. 5.
5.	1. 2. 25 3. การพัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 4.

1-1

20 ()

มติ	รายละเอียด
	5.
	6.
6.	1.
	2.
	3.
	4.
	5.
	6.
	7.
	8.

: 20 : : . : ,26 2559

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าปัจจัยสำคัญหนึ่งในการที่จะผลักดันประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ 20

2558 ซึ่งการเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพหรือ

Mutual Recognition Arrangements: MRAs

: 7

1 สาขา คือ สาขาวิชาชีพท่องเที่ยวแห่งอาเซียน ซึ่งยังอยู่ระหว่างการพิจารณา แต่จาก

ระหว่างประเทศ ซึ่งได้แก่ผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือจำพวกช่างฝีมือต่างๆ เนื่องจากบางสาขาอาชีพไม่

7

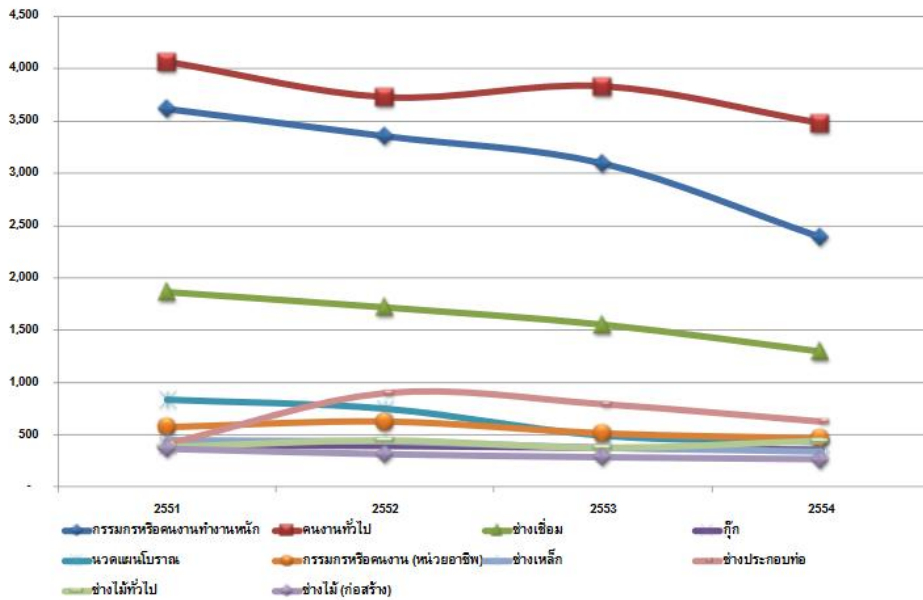
3

2551 -

2554 5

1-2

1-2

:

, 2555

และกลุ่มอุตสาหกรรม ในปี 2556 ประกอบด้วย งานวิศวกรรม งานขาย งานบัญชี งานธุรการ งานเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาคอุตสาหกรรมที่มีการเติบโตและหาแรงงานมากที่สุด

1-2

ปี 2556

ประเทศ	อาชีพที่ต้องการ	อุตสาหกรรมที่เติบโต/หาแรงงานมากที่สุด
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-

: อดีตกู้รูป ประเทศไทย, 2557

ข้อมูลจากการสำรวจความต้องการแรงงานของสถานประกอบการ ปี 2556 ของ

: 6 :

มีความต้องการแรงงานจากสถานประกอบการจำนวน 306,148 คน และในจำนวนนี้เป็นแรงงานที่
ขาดแคลน 181,827 คน ซึ่งจำนวน 3

/

1-3

1-3 นแรงงานที่ต้องการและจำนวนแรงงานที่ขาดแคลนของประเทศไทย จำแนกตาม
2556

	()	()
-	72.0	45.6
-	62.0	36.2
-	56.9	32.8
-	44.3	25.6
-	23.5	16.1
-	23.9	13.8

1- 3 จำนวนแรงงานที่ต้องการและจำนวนแรงงานที่ขาดแคลนของประเทศไทย จำแนกตาม
2556 ()

	()	()
-	20.9	9.8
-	1.8	1.2
-	0.8	0.6
	306.1	181.7

: , 2557

ที่ผ่านมา กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ซึ่ง

ประเทศ จำนวน 424 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 24 มิถุนายน 2558) แบ่งเป็น 15 ประเภท คือ

1. 123 (Technical College)
2. 37 (Vocational College)
3. 43 (College of Agriculture and Technology)
4. วิทยาลัยสารพัดช่าง 52 แห่ง (Polytechnic College)
5. 138 (Industrial and Community Education College)
6. 5 (Commercial College)
7. 3 (Ship Building Industrial and Technology College)
8. 2 (Arts and Crafts College)
9. กิจและการท่องเที่ยว 4 แห่ง (College of Business Administration and Tourism)
10. 3 (Fishery College)

11.	1	(Goldsmith College)
12.	10	(Technology and management college)
13.	1	(Science Based Technology Vocational College)
14.	1	(Vocational College)
15.	1	(College of Agricultural Technology)

2556-2559 จำแนกระดับชั้น

0.31

()

1.40

()

เฉลี่ยสามปีเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 4.33 ทั้งนี้ หากพิจารณาโดยละเอียดแล้วจะเห็นว่าในปีการศึกษา 2558 นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มีจำนวนเพิ่มขึ้นกว่าปีการศึกษา 2557 คิดเป็น

17.24

3

ไม่มีนักศึกษาเข้าศึกษาเลยในปีการศึกษา 2558 และ 2559

1-4

1-4

ปีการศึกษา 2556-2559

ระดับการศึกษา/ชั้นปี	2556	2557	2558	2559
	รวม	รวม	รวม	รวม
1	241,114	226,081	250,240	247,792
2	208,633	196,694	187,002	197,935
3	231,179	232,147	210,740	206,714
รวม ปวช. ทั้งหมด	680,926	654,922	647,982	652,441
1	136,564	138,516	171,955	158,189
2	156,652	150,946	167,475	171,178
3	85	60	-	
รวม ปวส. ทั้งหมด	293,301	289,522	339,430	329,367
รวมทั้งหมด	974,227	944,444	987,412	981,808

: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคนอาชีวศึกษา สอศ., 2559

() 75 () 25
 (, 2556) 2558
 3 2558 จำนวน 6,308 คน เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการ
 3

ตอนปลาย ร้อยละ 60.24 โดยมีร้อยละ 39.76 ที่สนับสนุนให้เรียนต่อ

12 (2560-2574) โดยกำหนดยุทธศาสตร์ที่ 8

พัฒนากำลังคนเพื่อสนองตอบตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ ซึ่งมอบหมายสำนักงาน
 () ()

Triple

Helix Model

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.

2.

3.

ขอบเขตของการวิจัย

ธันวาคม 2559 ถึง เดือนพฤษภาคม 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

2

1. การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

(Focus group)

2 5

2. การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

(.)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 1.
- 2.
- 3.

คำจำกัดความ

()

อาชีพนั้น ๆ ซึ่งมีรู้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ตามความรู้ที่เรียน
 ()

(Upstream Industry)

Design, IC's Design Industry)

3

Wafer Fabrication, PCB's (Midstream

IC, PCB, Capacitor (Downstream Industry)

:

กลุ่มอุตสาหกรรมที่ทำการผลิตสินค้าที่
(consumer goods)

:

Circuit :IC) (Printed Circuit Board : PCB) (Integrated

(IT Consultancy)
(Systems Development)

:

:

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวคิด วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะเป็นการกล่าวถึงทฤษฎี แนวคิด และทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยทฤษฎี แนวคิด ในการศึกษาวิเคราะห์ในสองส่วนหลักคือ แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการแรงงานของภาคอุตสาหกรรมและการผลิต แนวคิดการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษารวมถึงแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

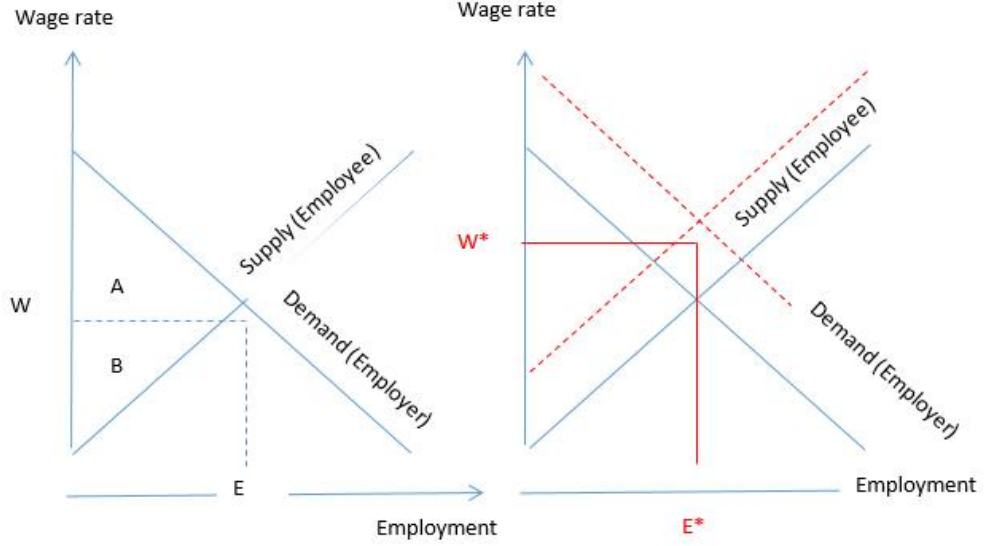
โดยผู้วิจัยได้แทรกงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเข้าไปในแต่ละหัวข้อที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงและเห็นภาพรวมของแต่ละแนวคิดและทฤษฎีได้มากยิ่งขึ้น ดังนั้น ทฤษฎี แนวคิด และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการแรงงานของภาคอุตสาหกรรมและการผลิต

1. แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับอุปสงค์และอุปทานของตลาดแรงงาน

จากความต้องการแรงงานและความต้องการขายแรงงาน เมื่อกำหนดให้ตลาดแรงงานเป็นตลาดที่แข่งขันสมบูรณ์ อุปสงค์ของแรงงานเป็นเส้นที่ทอดลงจากซ้ายมาขวาและอุปทานเป็นเส้นทอดขึ้น จุดที่ทั้งสองเส้นตัดกัน คือ จุดดุลยภาพของตลาดแรงงาน ณ ค่าจ้างดุลยภาพ หรือ ค่าจ้างที่ทำให้ปริมาณความต้องการซื้อแรงงานมีค่าเท่ากับปริมาณความต้องการขายแรงงาน ในกรณีของตลาดแข่งขันสมบูรณ์ การจ้างงาน ณ จุดดุลยภาพนี้ทำให้สวัสดิการรวมของแรงงานและนายจ้างมีค่าสูงสุด โดยวัดจากส่วนเกินของนายจ้าง (พื้นที่ A) และส่วนเกินของลูกจ้าง (พื้นที่ B) ตามแผนภาพที่ 3-1

แผนภาพที่ 2-1

3-2

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและสอดคล้อง

2.1

25 . .2557)

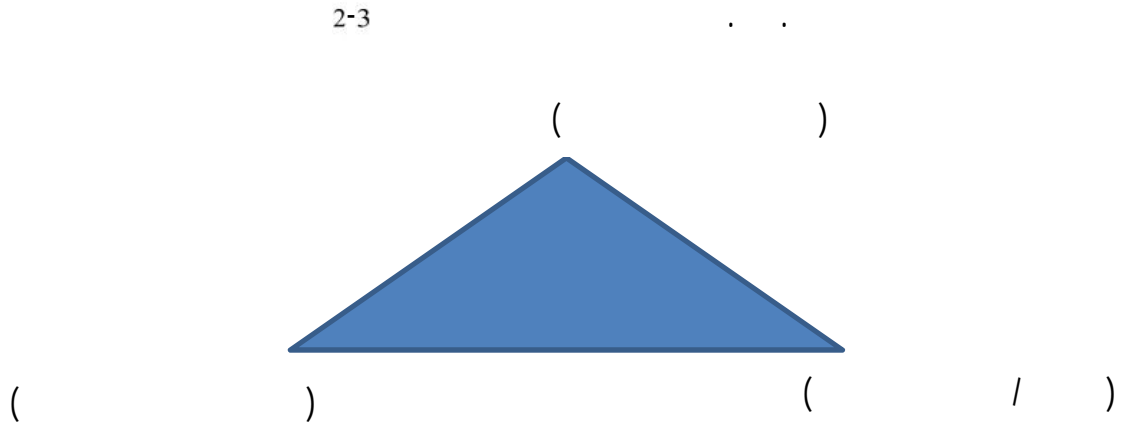
3

2.1.1

2.1.1.1

2.1.1.2

2.1.1.3 เอื้อให้ภาคผู้ประกอบการมีสิทธิประโยชน์เพิ่มขึ้นโดยระบุ

2.1.2

ส่วนที่เกี่ยวข้องด้าน

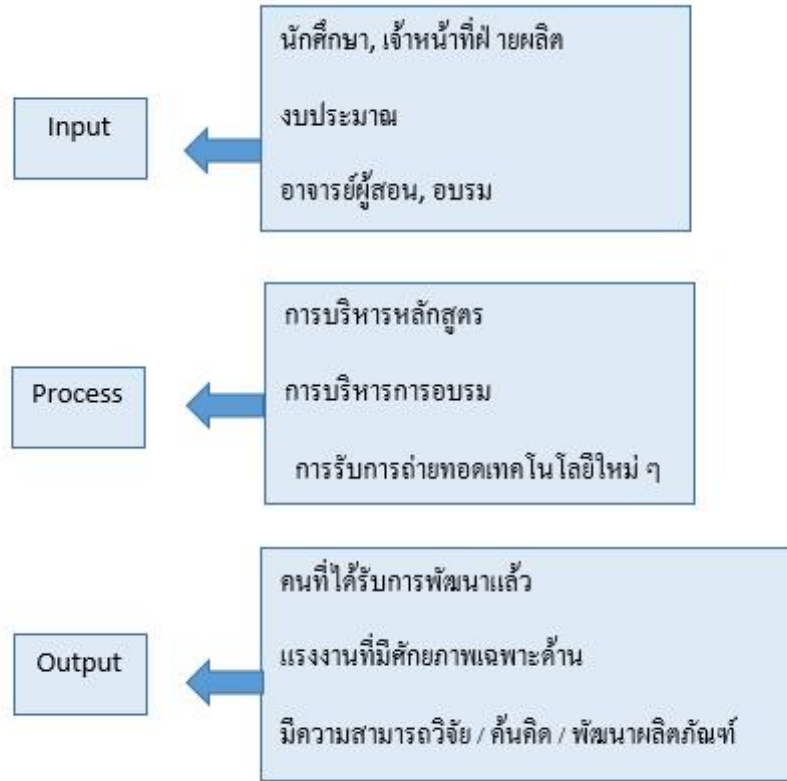
2.1.3

3

2.2 ทฤษฎีระบบ

Scot (1967 : 122)

เกี่ยวกับองค์การและการบริหารได้เน้นให้มององค์การในสภาพที่เป็นระบบ

2.3

2.3.1

(Pull Factor) 5

2.3.1.1

2.3.1.2

ยั้งระดับค่าจ้างสูงกว่ามากขึ้นเท่าไร

ค่าจ้างและเงินเดือนที่สูงกว่าเมื่อเทียบกับต่างประเทศ

2.3.1.3

ตนเองเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพมาก จะส่งผลให้เกิดการย้ายถิ่นฐาน

2.3.1.4

!

2.3.1.5

!

2.3.2

(Push Factor) 5

2.3.2.1

(Underemployment)

!

แรงงานส่วนหนึ่งได้งานที่ไม่เต็มความรู้ความสามารถ จึงเกิดแรงผลักดันให้

2.3.2.2

2.3.2.3

!

!

2.3.2.4

เกิดความไม่สมดุลของแรงงานกับตำแหน่งงานในประเทศนั้นๆ ในขณะที่ประเทศอื่นกำลัง

2.3.2.5

!

1.

()

1.1

3R 8C

3R	Reading-
	(W)riting-
	(A)rithmetic-

8C	Critical Thinking and Problem Solving :
	Creativity and Innovation :
	Collaboration Teamwork and Leadership :
	Communication Information and Media Literacy :
	Cross-cultural Understanding :
	Computing and ICT Literacy :
	Career and Learning Skills :
	Compassion :

1.2

1.2.1

(Competitive Workforce)

(Quick Win) 4 เรื่อง คือ

1.2.2.1 Rebranding

1.2.2.2 Excellence Model School

1.2.2.3 Database (Demand and Supply)

(.)

1.2.2.4 Standard and Certification Center

1.2.2 (Dual System) .

1.2.3 (Dual Education)

(.)

ความรู้พื้นฐานด้านอาชีพและสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ทันที และเมื่อเรียนจบผู้เรียนก็จะได้รับ

2

1.2.4 (Dual Degree)

จัดทำคู่มือการศึกษาร่วมกัน เช่น ก่อนหน้านี้ที่ สอศ. ได้จัดทำวิ

1.3 ให้มีส่วนร่วมขับเคลื่อนตามนโยบายที่สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ
ร่วมเร่งขับเคลื่อนนโยบายที่สำคัญอื่น ๆ ของ

ICT

(.)

2.

4

1)

2)

3)

4)

ทั้งนี้

. . 2555-2596

2.1

2.1.1

2.1.2

5

แก้ปัญหาเชิงระบบ กลุ่มเป้าหมายใน 50 วิทยาลัยที่มีปัญหาการออกกลางคันสูง

2.1.3 จัดการเรียนการสอนในระดับพื้นที่และภาพรวมตามความต้องการ

2.1.4 เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าเรียนสายอาชีพด้วยระบบโควตา

2.1.5 เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้มีส่วนสำคัญต่อการเลือกเรียนอาชีวศึกษาใน

2.2

2.2.1

2.2.2

19

18

1

4

2.2.3

2.2.4

2.2.5

สาขาที่เป็นนโยบายรัฐบาล และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

/

/

2.2.6

อาชีพเพื่อคนพิการ อาชีพวัยแรงงาน อาชีพสูงวัย อาชีพเพื่อสตรี อบรมระยะสั้น/ตลาดนัดอาชีพ ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน เทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อต่อยอดและพัฒนาทักษะทั้ง

Upgrade Skills Re Skills

(.)

2.2.7

2.2.8

2.2.9

(R-radio network)

2.3

2.3.1

	2.3.1.1	Constructionism,
Project Based Learning	Authentic Assessment,	
/	Fix It Center	
	2.3.1.2	
	()	
	2.3.1.3	
	2.3.1.4	
	2.3.1.5	ICT
Hardware	สื่อการเรียนการสอน	ส่งเสริมการประกวดสื่อ/สื่อออนไลน์ และจัดตั้งวิทยาลัย
ICT		
	2.3.1.6	Social Media Network
	2.3.1.7	/
	2.3.2	
		(Core Competency)
	(Function Competency)	V-NET
	/	
Competency Based	Technology Based	Green Technology
		Creative economy
/		
	2.3.3	ASEAN
English Program (EP)	Mini English Program (MEP)	/
	/	

ASEAN

2.3.4

2.3.4.1

Web Portal, E-office Data based

2.3.4.2

Based Budgeting: SPBB

Formula Funding

Strategic Performance,

2.3.4.3

2.3.4.4

VOCTECH, CPSC /APACC, SEARCA UNIVOC

3.

20 (. . 2560-2579)

(.)

4.0

20 (. . 2560-2579)

7

5

1. ผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพอย่างมีคุณภาพและเพียงพอกับความต้องการพัฒนาประเทศ
2. พัฒนาขีดความสามารถกำลังคนด้านวิชาชีพในทุกช่วงวัย
3. ส่งเสริมความร่วมมือภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษา
4. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอาชีวศึกษาภายใต้หลักธรรมาภิบาล
5. เพิ่มศักยภาพกำลังคนด้านวิชาชีพให้มีสมรรถนะด้านเทคโนโลยี
6. ส่งเสริมและพัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการอาชีวศึกษา
7. ผลิตและพัฒนาครูอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะสอดคล้องกับบริบทความเปลี่ยนแปลง

1. การยกระดับมาตรฐานการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ
2. ขยายโอกาสการศึกษาระดับวิชาชีพให้แก่ประชาชนทุกช่วงวัย
3. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอาชีวศึกษา
4. พัฒนางานวิจัยและนวัตกรรม
5. พัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ

4.

(.)

กระทรวงศึกษาธิการแล้ว ปัจจัยสำคัญที่นำมาวิเคราะห์เพิ่มเติม ได้แก่ แนวคิดและนโยบาย สนับสนุนการพัฒนาอาชีวศึกษาของหน่วยงานภาครัฐอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

4.1

กระทรวงแรงงาน จึงต้องเร่งวางแผนนโยบายเพื่อสร้างบทบาทหน้าที่ที่ต้องพัฒนา

:

" 4.0" . .

20

เพื่อมุ่งหน้าสู่การสร้างคน และสร้างชาติ 4.0 อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผ่านกำหนดการ 8 วาระ

1)

Thailand 4.0:

โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งที่ผ่านมากระทรวงแรงงานจัดตั้งโครงการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน SMEs STEM

:

:

สินค้า รวมทั้งข้อมูล และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนั้นๆ และการให้ความรู้ผ่านนักวิชาการที่มี

:

:

:

250

3,000,000

(RDA) ซึ่งก่อตั้งมาตั้งแต่ปี 2558

2) Safety Thailand

:

ดังนั้นจึงต้องส่งเสริมและผลักดันการรักษาความปลอดภัยในสถานที่ทำงานสำคัญที่สุด คือ การ

3)

⋮

⋮

4) การส่งเสริมการมีงานทำของทั้งแรงงานทั่วไป ผู้พิการ และผู้สูงอายุ :
100 : 1 นั้น สิ่งทีพบ คือ ด้วยข้อจำกัด

5)

:

. . 2559

MOU

ถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการ

6)

:

Value Base

ขยับจากสังคมประชาชนที่มีรายได้ปานกลางไปสู่สังคมที่มีรายได้สูง โดยมุ่งเน้นการจับมือร่วมกัน

7)

Innovation Technology:

Symposium

STEM

8)

Zero Corruption:

" 4.0"

นำไปเป็นแผนสู่การพัฒนาคนภายในให้เกิดประสิทธิภาพที่ยั่งยืนและสูงสุด

ความก้าวหน้า มั่นคง และยั่งยืน ได้แก่

4.1.1

, TIP Report, IUU

4.1.2 มาตรการพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยมุ่งเน้นการทำงานอย่างเป็นระบบ

ประกอบการในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการว่างงานและการอพยพเข้ามาทำงานในเมืองได้

4.1.3

e-service
Application

4.1.4

OSS

(

)

ประกันสังคมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและดำเนินการ โครงการสินเชื่อเพื่อสนับสนุนการจ้างงาน

5

4.2

SMEs

4.2.1

1)

0.1

()

2)

จัดทำหลักสูตรอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานตามความต้องการ และเคลื่อนที่ไปยัง SMEs SMEs

3)

กลุ่มเป้าหมาย คือ นายจ้าง เจ้าของสถานประกอบการ ลูกจ้าง พนักงาน และประชาชนทั่วไปที่
พบจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงาน

4.2.2

1)

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 มาห้กลดหย่อนภาษี

3

(1)

(2)

(3)

ฝึกเปลี่ยนสาขาอาชีพใช้ข้อกำหนดเกี่ยวกับการขอยกเว้นภาษีเช่นได้

4.2.3

1) สินเชื่อเพื่อส่งเสริมการจ้างงานเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนใน

ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนกับสำ

1.

3

1)

2)

3)

(model)

1)

2)

3)

4)

2.

3

67:33

2555-2559

เหตุผลที่เลือกเรียนสายสามัญ	%	เหตุผลที่เลือกเรียนสายอาชีพ	%	เหตุผลที่ไม่เลือกเรียนสายอาชีพ	%
1. ทำให้เกิดความภูมิใจในตัวเอง	45	1. ชอบเรียนภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี	29	1. โอกาสก้าวหน้าในอนาคตจำกัด	37
2. อิทธิพลจากผู้ปกครอง ญาติ เพื่อน	21	2. กำลังเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน	22	2. ปัญหาความรุนแรง	25
3. ศึกษาต่อระดับสูงง่ายกว่า	17	3. การเรียนไม่ยาก แข่งขันไม่สูง	20	3. ทำงานทำยาก	18
4. ต้องการใบปริญญาเป็นใบเบิกทางในความก้าวหน้าในการทำงานมากกว่า	17	4. ได้รับอิทธิพลจากผู้ปกครอง ญาติ เพื่อน	14	4. สังคมไม่ยอมรับ/ไม่น่าภูมิใจ	11
		5. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาไม่สูงนัก	5	5. อื่นๆ	9

ที่มา: แนวทางการส่งเสริมการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพฯ, พ.ศ. 2552-2559. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ.

45

21

/

37

25

18

()

11

ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนและผู้ปกครองมีสิทธิที่จะคิดเช่นนั้น

พอที่จะสามารถเปลี่ยนใจผู้ปกครองให้สนับสนุนนักเรียนที่จบมัธยมต้นให้กลับมาเรียนต่อในสาย

()

1)

1.1

สามารถเรียนและทำงานหารายได้สลับกันไปได้จนจบในเวลาที่เหมาะสมไม่ต้องเป็นหนี้เป็นสิน

Social Media

/

1.2

Smart

TVET School

กอบกิจการหรือผู้ใช้นักศึกษาที่จบ เพื่อการันตีผู้จบเหล่านี้ว่ามีงานทำ

1.3

1.2

()

1.4

. 1.2-1.3

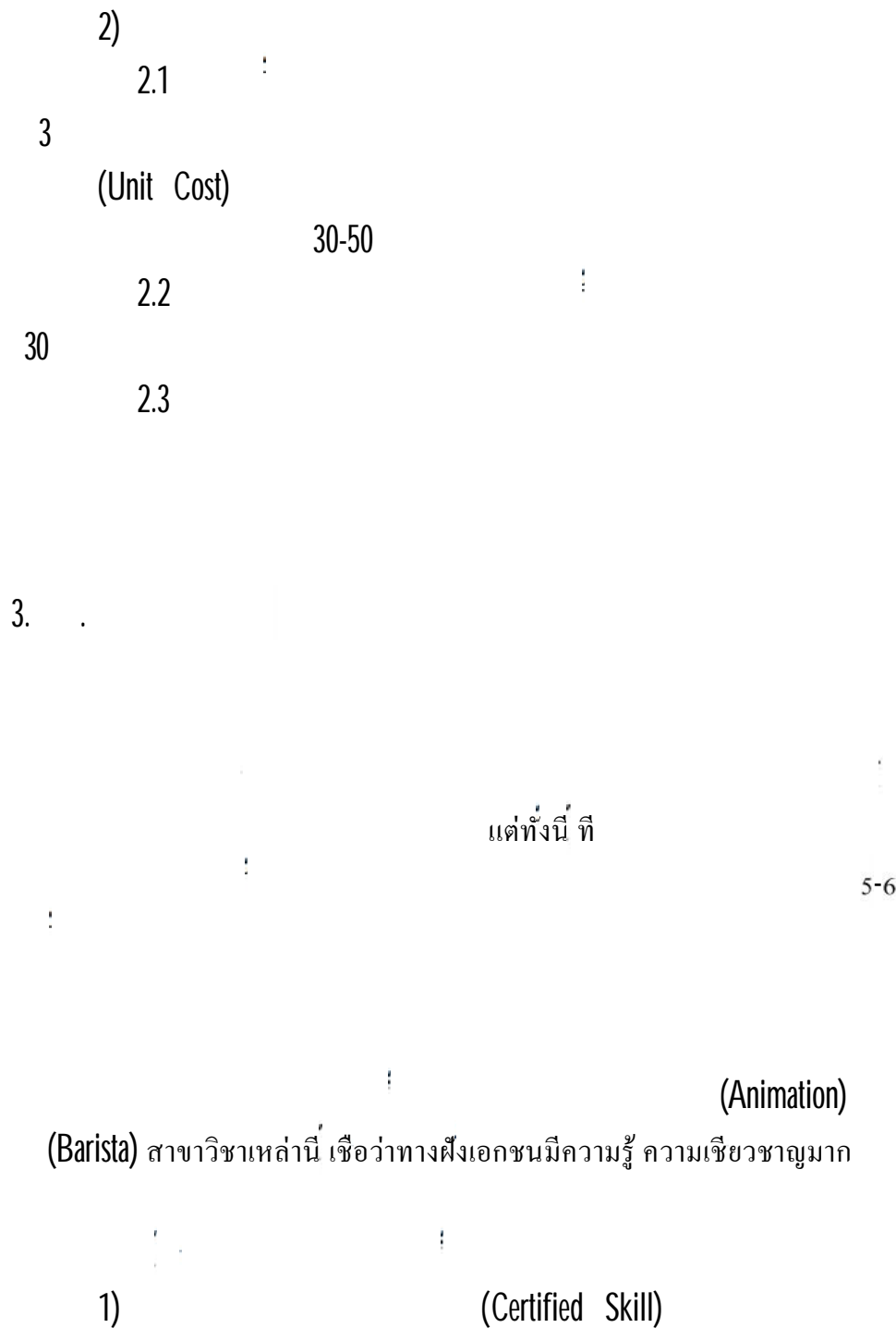
Smart

1 หมื่นบาทขึ้นไป

1.2

1.5

400

(Barista) สาขาวิชาเหล่านี้ เชื่อว่าทางฝั่งเอกชนมีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาก

ถูกปรับขึ้นให้ทัดเทียมกับผู้ที่เรียนจบในระดับปริญญาตรี ทำให้ทั้งผู้ประกอบการและผู้เรียน

2)

ซึ่งให้เห็นถึงข้อดีที่จะเกิดขึ้นอย่างเด่นชัดกับผู้เรียนและครู

3)

(Option) ให้ผู้เรียนที่เมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 3

SMEs

(triple helix model)

บทที่ 3

ความต้องการบุคลากรด้านอาชีวศึกษา

ของภาคอุตสาหกรรมและการผลิต

ในบทนี้เป็นการศึกษาถึงความต้องการบุคลากรด้านอาชีวศึกษาของภาคอุตสาหกรรมและการผลิต ซึ่งประกอบด้วย สภาพแวดล้อมและอัตราการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมและการผลิตในประเทศไทย โอกาสและแนวโน้มความต้องการบุคลากรด้านอาชีวศึกษา รวมถึงปัญหาอุปสรรค ความต้องการพัฒนาของภาคอุตสาหกรรมและการผลิต

ซึ่งผลของการศึกษาความต้องการนี้ สามารถแสดงให้เห็นถึงภาพรวมของภาคอุตสาหกรรมและการผลิตที่มีความต้องการ (Demand) บุคลากรด้านอาชีวศึกษาที่เป็นรูปธรรม

สภาพแวดล้อมและอัตราการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมและการผลิตในประเทศไทย

1.

การพัฒนาอุตสาหกรรมไทยที่ผ่านมา มุ่งเน้นการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจเป็นหลัก ทำให้มีการส่งเสริมการพัฒนาในสาขาอุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่ และเป็นอุตสาหกรรมที่มุ่งเน้นการส่งออก มากกว่าการให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพและทรัพยากรที่มีอยู่ประเทศ ทำให้ที่ผ่านมาอุตสาหกรรมไทยจึงมีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและความต้องการของตลาดโลก เมื่อเผชิญกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจจึงทำให้ได้รับผลกระทบโดยตรงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ดังนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในอุตสาหกรรมไทย เพื่อต่อสู้กับเศรษฐกิจของโลก รวมถึงการรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC ประเทศไทยจึงวางแผนนโยบายการพัฒนาประเทศ 20 ปี เพื่อก้าวเข้าสู่ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) ซึ่งเป็นการมุ่งเน้นการใช้นวัตกรรมเข้ามาขับเคลื่อนประเทศเป็นสำคัญ ซึ่งภาคอุตสาหกรรมไทยจึงจำเป็นต้องปรับตัว ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต ทั้งในด้านแรงงาน การนำเทคโนโลยีสมัยเข้ามาประยุกต์ใช้ รวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตให้สอดคล้องกับความ

ต้องการของตลาดโลก เพื่อที่จะสามารถแข่งขันได้ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายการผลิต (Production Network) เพื่อให้สามารถสร้างความคุ้มค่าในด้านเศรษฐกิจ (Economy of Scale) การส่งเสริมความเสมอภาคในการเข้าสู่ตลาดภายในประเทศอย่างเป็นรูปธรรม เป็นต้น

แนวทางการปรับตัวของภาคอุตสาหกรรมไทยดังกล่าวข้างต้น สามารถดำเนินการภายใต้แนวทางต่างๆ คือ

1.

2.

3.

2.

(SWOT Analysis)

(Strength)

(Strength)

3-1

SWOT Analysis	
(Strength)	1) ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีแรงงานที่มีทักษะเมื่อเทียบกับประเทศ และจัดอยู่ในกลุ่มของประเทศที่มีอัตราค่าแรงงานต่ำ ส่งผลให้
	2)
	3)

3-1

(Strength)()

SWOT Analysis	
	<p>4)</p> <p>(Research and Development: R&D) ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตใน</p>

(Weakness)

3-2

(Weakness)

SWOT Analysis	
<p>(Weakness)</p>	<p>1) ภาคการผลิตของไทย ยังมีประสิทธิภาพการผลิตต่ำ จะเห็นได้จากข้อมูลการสำรวจปัจจัยในการแข่งขันทั้ง 4 (Institute of Management and Development: IMD) (Business Efficiency) (Productivity) IMD 2 (Small and Medium Enterprises: SMEs) ของไทยยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับ SMEs (Infrastructure) ที่ต่ำ เช่นเดียวกัน โดยตัวชี้วัดย่อยที่อยู่ในหมวดปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานนั้น (Education) (Technical Infrastructure) (Scientific</p>

3-2

(Weakness) ()

SWOT Analysis	
	<p>Infrastructure) (Environment & Health)</p> <p>IMD ได้ให้คะแนนในเรื่องดังกล่าวอยู่ในกลุ่มคะแนนต่ำทั้งสิ้น จากผลสำรวจดังกล่าวสะท้อนความเป็นจริงที่ว่า การผลิตในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มี</p> <p>(Productivity)</p> <p>(Research and Development: R&D)</p> <p>จุดอ่อนหลายจุด เช่น การสร้างมูลค่าเพิ่มที่ยังมีน้อย เทคโนโลยีล้าสมัย</p>
	<p>2)</p> <p>ค่านิยมที่จะเรียนระดับมหาวิทยาลัยมากขึ้นมีแนวโน้มที่จะเลือกเรียนวิชาสาย</p>
	<p>3)</p> <p>ของไทยยากที่จะพัฒนาให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น</p>

3-2

(Weakness) ()

SWOT Analysis	
	<p>4)</p> <p>ความไม่เชื่อมั่นกับสถานการณ์ภายในประเทศ ก็อาจมีการย้ายฐานการผลิต</p>
	<p>5) สินค้าหลักในการส่งออกของไทยยังเป็นสินค้าที่พึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบ</p> <p>เพื่อส่งออก ส่งผลให้สินค้าไทยขาดมูลค่าเพิ่มที่จะสร้างรายได้ให้กับประเทศ</p>

3-2

(Weakness) ()

SWOT Analysis	
	<p>6)</p> <p>((Forward Linkage) ซึ่งมีลักษณะของการผลิตต้นน้ำ (Upstream) (Backward Linkage)</p>
	<p>7)</p> <p>WEF Logistics</p> <p>เนื่องจากค่าใช้จ่ายดังกล่าวของไทยสูงถึงร้อยละ 25 ของ GDP</p> <p>WEF นั้น สอดคล้องกับตัวชี้วัด Logistic Performance Index (World Bank)</p> <p>2007</p> <p>ไทยมีอัตราค่าขนส่งอยู่ในอันดับที่ 31 จากจำนวน 150 ประเทศทั่วโลก ตามหลังประเทศสิงคโปร์ที่อยู่ในอันดับที่ 1 ญี่ปุ่นในอันดับที่ 6 ฮองกง ในอันดับที่ 8 เกาหลีอันดับที่ 25 มาเลเซียอันดับที่ 27 และจีนในอัน</p> <p>30</p>

3-2

(Weakness) ()

SWOT Analysis	
	<p>8) พึ่งพาการใช้พลังงานเชื้อเพลิงนำเข้าสูง แม้ว่าประเทศไทยจะสามารถ</p> <p>มีสัดส่วนที่การนำเข้าที่สูงอยู่ ค</p>
	<p>9)</p> <p>IMD WEF</p> <p>สะท้อนให้เห็นจากการใช้อินเทอร์เน็ตที่ยังไม่ทั่วถึงในต่างจังหวัด การมีคอมพิวเตอร์ส่วนตัวและการใช้โทรศัพท์มือถือ ซึ่งไทยยังอยู่ในระดับที่</p> <p>ระดับต่ำ ส่งผลให้ผลิตภาพการผลิตรวมของประเทศอยู่ในระดับต่ำ</p>

(Oppurtunity)

3-3

(Oppurtunity)

SWOT Analysis	
(Oppurtunity)	<p>1)</p> <p>(Economic Location)</p> <p>ที่ยิ่งใหญ่ของโลก ดังนั้น จึงนับได้ว่าภูมิภาคนี้เป็นตลาดที่สำคัญตลาดหนึ่ง และยังเป็นแหล่งวัตถุดิบในการผลิตที่สำคัญของโลกอีกด้วย ซึ่งการที่ประเทศไทยตั้งอยู่ในศูนย์กลางของภูมิภาคนี้จึงเป็นประโยชน์</p>
	<p>2)</p> <p>(Institute of Management and Development : IMD)</p> <p>(World Economic Forum : WEF)</p> <p>และเชื่อมโยงไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านและประเทศ</p> <p>ประเทศไทย ได้เปิดใช้สนามบินสุวรรณภูมิซึ่งนับว่าเป็นสนามบินที่</p>

(Threats)

3-4

(Threats)

SWOT Analysis	
(Threats)	<p>1) การกระจุกตัวของพื้นที่อุตสาหกรรมทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำ</p> <p>ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมถึงพื้นที่เขตนิคม</p> <p>ภูมิภาคนั้น เนื่องจากพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล รวมถึงพื้นที่</p> <p>แรงงาน ซึ่งการกระจุกตัวของพื้นที่อุตสาหกรรมดังกล่าว</p>
	<p>2) ภาวะคุกคามจากสัดส่วน โครงสร้างประชากรสูงอายุที่เพิ่มมากขึ้นและ</p> <p>(Labor-intensive)</p> <p>" (Demographic Dividend)</p> <p>ซึ่งหมายถึง ช่วงเวลาที่สัดส่วนประชากรในวัยแรงงานเพิ่มสูงขึ้นเป็น</p> <p>เพียงพอง ได้แก่ เด็กและผู้สูงอายุ กล่าวคือ สัดส่วนของวัยแรงงานที่เพิ่มสูง</p> <p>2553</p> <p>แนวโน้มสัดส่วนของผู้สูงอายุจะเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งหมายถึงภาระทางสังคม</p> <p>(Labor-intensive)</p>

3-4

(Threats) ()

SWOT Analysis	
	<p>ยิ่งไปกว่านั้นสิ่งที่น่าวิตกคือ ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเร็วกว่า () ()</p>
	<p>3) 50</p> <p>การพึ่งพาดลาดหลักใหญ่ๆ เพียงไม่กี่ตลาดนั้น เมื่อประเทศที่เป็นตลาด</p>
	<p>4)</p> <p>ให้การลงทุนจากต่างประเทศเริ่มลดลงตั้งแต่ปี 2549 เป็นต้นมา อีกทั้ง</p>

3.

แนวโน้มภาคอุตสาหกรรมในปี 2560

2560

ภายในประเทศ ที่น่าจะฟื้นตัวได้ต่อเนื่องจากปี 2559

2560

10

(ECC)

4.0"

10

5

2

1.

5

1.1

(Next-generation Automotive)

1.2

(Smart Electronics)

1.3 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

(Affluent, Medical and Wellness Tourism)

1.4

(Agriculture and Biotechnology)

1.5

(Food for the Future)

2. การเติม 5 อุตสาหกรรมอนาคต ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมใหม่ที่ประเทศไทยมีศักยภาพ

2.1

(Robotics)

2.2

(Aviation and Logistics)

อากาศเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งมีสนามบินอยู่เกาะและสนามบินอื่นๆ ที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการสร้าง

2.3

(Biofuels and Biochemicals)

2.4

(Digital)

2.5

(Medical Hub)

เปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เช่น โรคระบาด การเกิดภัยพิบัติ ภาวะผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้น

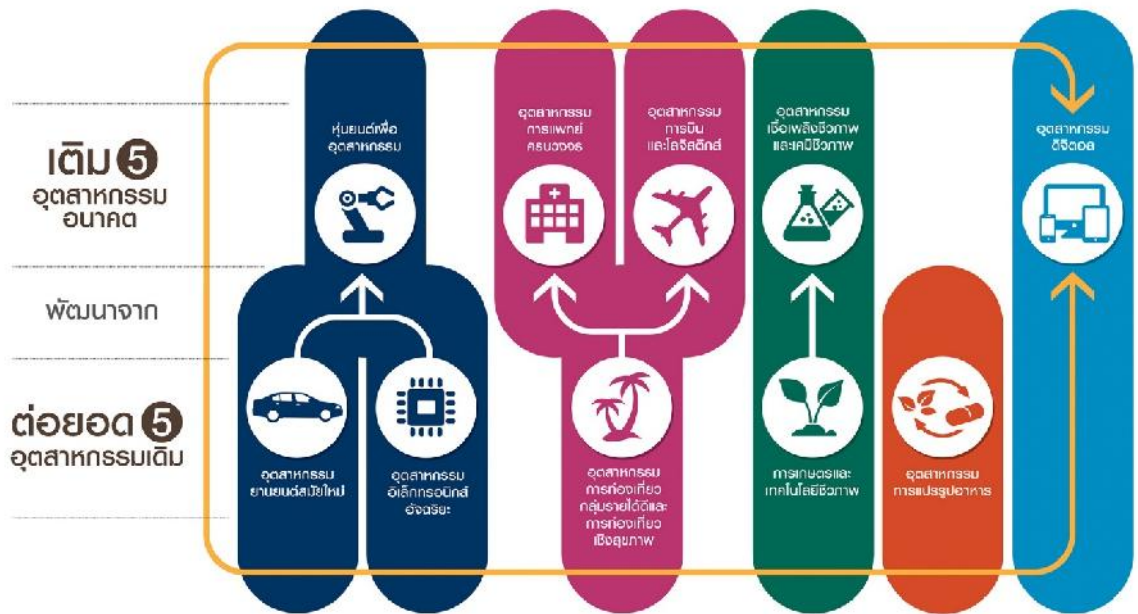
10

-บริการให้ก้าวไปข้างหน้า โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมกิจกรรมเพื่อเพิ่มการลงทุนของ

20

3-1

10

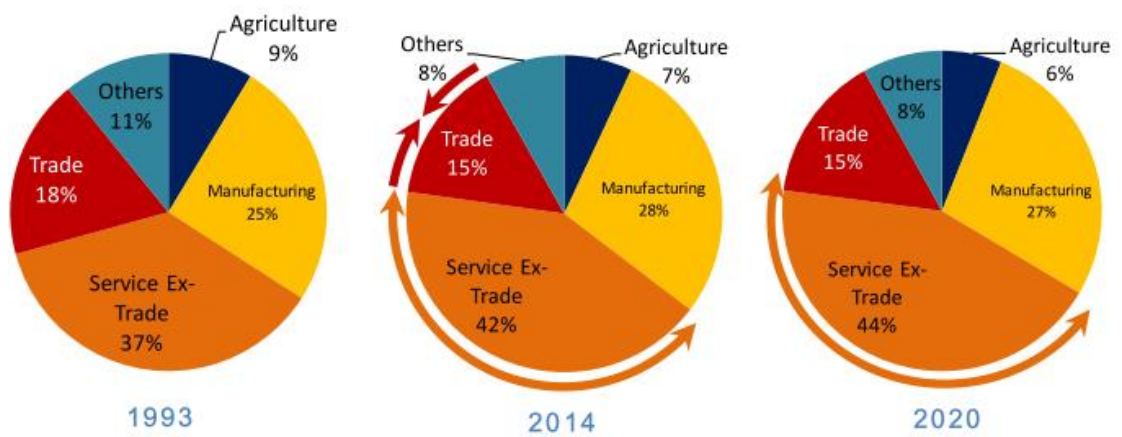
การพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยเฉพาะการลงทุน

การขยายตัวทางเศรษฐกิจแล้ว ยังจะมีส่วนในการกระจายความเจริญไปอยู่ที่ที่เหมาะสมอย่าง

5 More Innovation More Service-
 driven: BBLAM 5 (2016-
 2020) 27% GDP
 2020 (28% GDP 2014)
 5

3-2

6 GDP ปี 1993 2014 และการคาดการณ์ในปี 2020

Source: NESDB, BBLAM Projection

: Economic Note by BBLAM ASSET MANAGEMENT; January 2016

(Eastern Economics Corridor Development: ECC)

ใน 3 อุตสาหกรรมเป้าหมาย กับ 4 ธุรกิจต่อเนื่อง 7

3

1. : Third Party Logistics Service Provider (3PL) :

ความสามารถในการแข่งขัน อีกทั้งจากศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาเชื่อมโยงการค้าโลก "Look South Policy"

ส่งเสริมให้ภาคตะวันออกกลายเป็นศูนย์กลางการขนส่งสินค้าเชื่อมระหว่างฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิก :

2.

"Biodiversity Hotspots" ซึ่งเป็นโอกาสในการลงทุนธุรกิจเชิงสิ่งแวดล้อม และยังสอดคล้องกับ "Bio Economy"

3.

: ที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น

45%

Luxury tourist

ให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้นมากจากเดิมที่เน้นตลาด Budget tourist

-ระยอง ที่คาดว่าจะแล้วเสร็จในอีก 4-5

ทางเข้าสู่ภาคตะวันออกมากขึ้น ช่วยหนุนธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีรายได้สม่ำเสมอทั้งปี

4

1.

: แหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งท่องเที่ยว จึงมีการกระจุกตัวของประชากร

2.

นักท่องเที่ยวที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นมาก

3. : (Eastern Economics Corridor Development: ECC)

4. เพิ่มขึ้น : ประโยชน์จากงานก่อสร้างที่เพิ่มขึ้น โดย SME

3-3

Eastern Economics Corridor Development (EEC)

	ระยะสั้น (2559-2560)	ระยะกลาง (2561-2563)	ระยะยาว (2564-2570)
 ถนน	<ul style="list-style-type: none"> ขยายถนนทางเข้าแหลมฉบัง 14 ช่องทางจราจร 2,500 ล.บ. มอเตอร์เวย์ พัทยา-มาบตาพุด 20,200 ล.บ. ขยายช่องทางจราจร ช่วง กระหังลาย-ชลบุรี 2,200 ล.บ. ขยายช่องทางจราจร ช่วง จันทบุรี-สระแก้ว 2,600 ล.บ. ขยายช่องทางจราจร ช่วงหนองปรือ-หนองใหญ่ 700 ล.บ. 	<ul style="list-style-type: none"> ทางเลี่ยงเมืองพนัสนิคม 6,535 ล.บ. ถนนศรีราชา-อ่าวอุดม 600 ล.บ. ขยายช่องทางจราจร ช่วงหนองใหญ่-หนองเสือช้าง-แยกวังจันทร์-แกลง 1,900 ล.บ. 	มอเตอร์เวย์ ชลบุรี-นครราชสีมา 103,200 ล.บ.
 ราง	<ul style="list-style-type: none"> รถไฟความเร็วสูง กรุงเทพ-ระยอง 152,528 ล.บ. ทางคู่ ฉะเชิงเทรา-คลอง 19-แก่งคอย 10,524 ล.บ. 		
 น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> เฟอรี่เชื่อมชายฝั่งทะเลอ่าวไทย 4,000 ล.บ. ศูนย์ขนส่งรถไฟแหลมฉบัง (STRO) 2,031 ล.บ. ท่าเรือชายฝั่ง A 1,864 ล.บ. ท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ 3 88,132 ล.บ. 		
 อากาศ	ศูนย์ซ่อมอากาศยานสนามบินอู่ตะเภา ระยะที่	ศูนย์ซ่อมอากาศยานสนามบินอู่ตะเภา ระยะที่ 2 4,799 ล.บ.	ศูนย์ซ่อมอากาศยานสนามบินอู่ตะเภา ระยะที่ 3 5,096 ล.บ.
รวม	292,656 ล.บ.	43,834 ล.บ.	108,296 ล.บ.
19 โครงการ ครอบคลุมเงินรวม 444,786 ล.บ.			

: ศูนย์วิจัยกรุงศรี, 2560

1.

41 รายในกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 3

(, 2557)

5

57.1

อีกร้อยละ 28.6

3-5

(.)	57.1
(.)	14.3
	28.6
	100.0

ที่มา: โครงการความเชื่อมโยงในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงผ่านการศึกษาและการฝึกอบรม (Connecting the Mekhong through Education and Training: COMET), 2557

(.)

(.)

1.

!

!

2)

ขั้นต่ำ 15,000.-

นั้น ภาคอุตสาหกรรมและสถานประกอบการมีความเห็นว่าบุคลากรที่พึงจบการศึกษาบางส่วน

(, 2557ก , 2557ข)

อาจทำให้เกิดการจ้างแรงงานฝีมือหรือกึ่งฝีมือจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีค

(, 2557)

2.

แนวโน้มความต้องการบุคลากรด้านอาชีวศึกษาในปี 2559-2560

!

2559

38,500 คน และสถานประกอบการ จำนวน 450 บริษัท

1.

()

งานธุรการ 25.53% งานบัญชี การเงิน และการธนาคาร 17.65%

16.74%

2.

()

งานขาย งานบริการลูกค้า และงานพัฒนาธุรกิจ 26.74% งานไอที และโทรคมนาคม

18.25%

15.76%

3-4

: , 2559

:

7

:

()

8

ด้านการแพทย์ กลุ่มงานท่องเที่ยว และงานบริการ แต่สิ่งที่น่าสนใจกว่ากลับ

โยกย้ายสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่ได้อยู่ใน 8 กลุ่มงานอาเซียนคือ งานขาย งานบริการลูกค้า งานพัฒนา

(5)

5

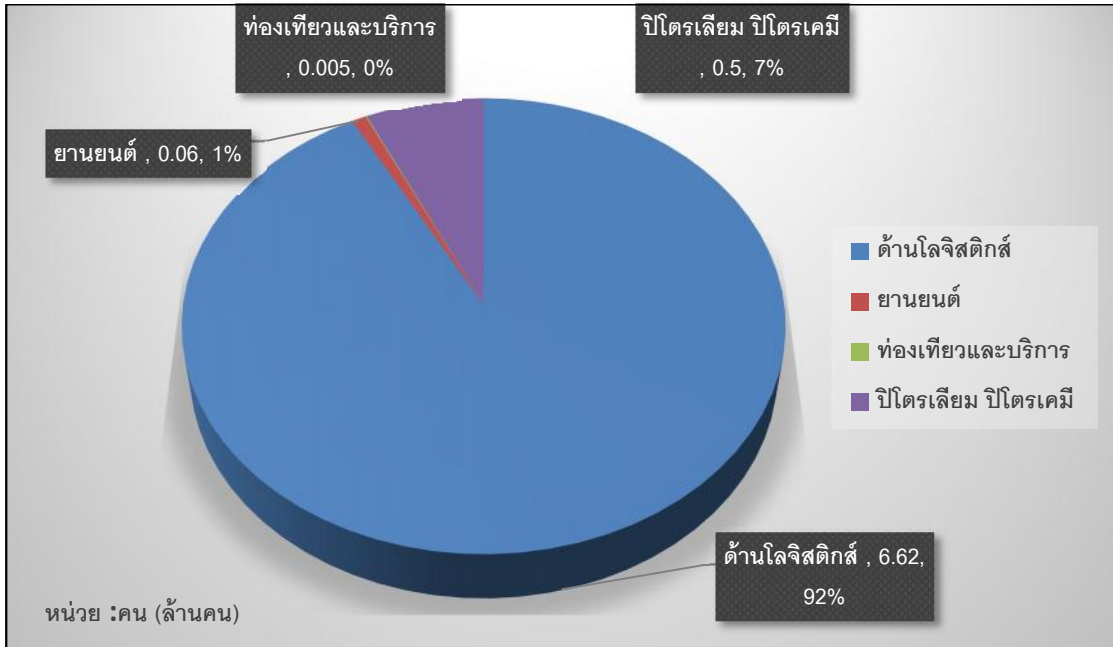
คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2559

2558-2568

พบว่า จากปีฐานในปี 2558 ประเทศไทยจะมีการจ้างงานทั้งสิ้น 37.83 ล้านคน และเพิ่มเป็น 38.79

2563 และ 39.34 ล้านคนในปี 2568 ซึ่งสามารถแยกความต้องการแรงงานใน

แผนภาพที่ 3-5 วิเคราะห์ความต้องการแรงงานในอีก 5 ปีข้างหน้า ต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2559
 2558-2568

1.

กลุ่มนี้จำนวน 6.62 ล้านคน โดยมีแรงงานที่ต้องผลิตเพิ่มในปี 2560-2564

171,185 คน แบ่งเป็น ตำแหน่งผู้ปฏิบัติงาน 151,959

8,187 คน และผู้จัดการ 6,475

2.

2.1

(Technician)	(Supervisor)	(Operator)
5	16,037 คน	3 -
5,463	7,562	3,012 คน

2.2

กลุ่มผู้ผลิตชิ้นส่วนอะไหล่ยานยนต์ระดับที่ 1 (Tier

1) คาดการณ์ความต้องการแรงงานระยะ 5 ปีว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 49,686 คน เป็นแรงงานระดับ

.3 - 17,726 . / . 14,488 คน ระดับปริญญาตรี 14,937

คน ซึ่งตำแหน่งที่มีส่วนเพิ่มเฉลี่ยสูงสุด คือ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 -

(Operator) Team Leader 40.8%

ปวส. ตำแหน่งช่างกล ช่างยนต์ คิดเป็น 29.2% และการศึกษ

/ / / 23.1%

3.

5

597,810 คน โดยเป็นระดับการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 6 ปวช. . 583,611

14,199 คน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พบว่า แผนกที่มีความต้องการแรงงานมากที่สุดคือ แผนกประกอบอาหาร จำนวน 325,208 คน แผนกอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 161,937 คน และ นวน 78,510 คน ตามลำดับ

3-6 ความต้องการแรงงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ 5 ปีข้างหน้า (2560-

2564)

	แผนกอาหารและเครื่องดื่ม (ตำแหน่ง)		แผนกประกอบอาหาร (ตำแหน่ง)		แผนกต้อนรับ (ตำแหน่ง)		แผนกแม่บ้าน (ตำแหน่ง)		แผนกธุรกิจนำเที่ยวและบริหาร ธุรกิจนำเที่ยว (ตำแหน่ง)		ทุกตำแหน่ง
ปี 2560	ป.ตรี ปวส./ปวช. ปวช.	(2,099) (23,539) (5,515)	ปวช./ม.6 ม.6	(62,371) (194)	ป.ตรี/ปวส. ปวช. ม.6	(1,366) (2,935) (731)	ปวช./ม.6 ม.6	(4,971) (10,133)	ป.ตรี ปวส./ปวช.	(632) (523)	115,009
ปี 2561	ป.ตรี ปวส./ปวช. ปวช.	(2,140) (23,997) (5,622)	ปวช./ม.6 ม.6	(63,582) (197)	ป.ตรี/ปวส. ปวช. ม.6	(1,392) (2,993) (744)	ปวช./ม.6 ม.6	(5,068) (10,329)	ป.ตรี ปวส./ปวช.	(645) (533)	117,242
ปี 2562	ป.ตรี ปวส./ปวช. ปวช.	(2,182) (24,463) (5,731)	ปวช./ม.6 ม.6	(64,816) (201)	ป.ตรี/ปวส. ปวช. ม.6	(1,419) (3,050) (759)	ปวช./ม.6 ม.6	(5,166) (10,531)	ป.ตรี ปวส./ปวช.	(657) (543)	119,518
ปี 2563	ป.ตรี ปวส./ปวช. ปวช.	(2,224) (24,937) (5,843)	ปวช./ม.6 ม.6	(66,075) (205)	ป.ตรี/ปวส. ปวช. ม.6	(1,446) (3,110) (773)	ปวช./ม.6 ม.6	(5,267) (10,734)	ป.ตรี ปวส./ปวช.	(670) (554)	121,838
ปี 2564	ป.ตรี ปวส./ปวช. ปวช.	(2,268) (25,421) (5,956)	ปวช./ม.6 ม.6	(67,358) (209)	ป.ตรี/ปวส. ปวช. ม.6	(1,474) (3,170) (789)	ปวช./ม.6 ม.6	(5,369) (10,943)	ป.ตรี ปวส./ปวช.	(683) (564)	124,204
รวม 5 ปี		161,937		325,208		26,151		78,510		6,004	597,810

: กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2559

4.

2559-2563

. . 5,651 คน ซึ่งในส่วนของช่างเทคนิคกลุ่มสำรวจและปิโตรเคมี มีความ
7% 2%

ต้องการแรงงานของภาคอุตสาหกรรมในอีก 5 ปีข้างหน้า (2558-2562)

5,426,797 คน :

	1,238,597	
3,540,000 คน และสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย		648,000
		18
		333,966
สาขาที่ต้องการ ได้แก่ เทคนิคการผลิต 25% ไฟฟ้า 20% แมคคาทรอนิกส์ 5% ช่างกลโรงงาน 25% และเครื่องกล 25% เฉพาะปี 2559		
221,588	609,000	
120,000 คน รวม 950,588		:
430,000 คนต่อปี ยังขาด 520,000 คน		

1.

3

1. (15 - 64 ปี) จะเข้าสู่จุดสูงสุดในปี 2561 :

2. (:)

3. :

คุณภาพของแรงงานที่ต่ำกว่าความคาดหวังของนายจ้าง

:

2.

พัฒนาประเทศ 20 ปี หรือประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) ซึ่งจะขับเคลื่อนด้วยปัญญา อาศัยฐานจาก

มูลค่าเพิ่มที่สูง

เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิม

(Traditional Farming)

(Smart

Farming)

Traditional SMEs

Smart Enterprises

Startups

Traditional Services

High Value Services

เปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่

เรียนสูงขึ้น หากพิจารณาจำนวนผู้ว่างงานแบ่งตามระดับการศึกษา ในช่วงสิบปีที่ผ่านมา กำลัง
แรงงานไทยนิยมเรียนสูงขึ้นไป แต่กลับมีสัดส่วนการว่างงานเพิ่มขึ้นมาก

ในปี 2556 ภาคบริการมีอัตราค่าจ้างเฉลี่ย 17,623 บาท/เดือน ขณะที่
10,968 บาท/เดือน อีกทั้งประเทศไทยกำลังก้าวสู่สังคม

(Ageing Society)

โรงงานอื่นในอุตสาหกรรมเดียวกันมากที่สุด รองลงมา คือปัญหาค่าจ้างแรงงานสูงส่งผลกระทบต่อ

:

:

1.

กับเวลางานที่กำหนด จ้างงานแรงงานต่างด้าวมากขึ้นเพื่อ

2.

เพิ่มทดแทนส่วนที่ลาออก ส่งเสริมสวัสดิการ เช่น ประกัน เบี้ยขยันต่างๆ และค้นหาแรงงานที่มี

3.

4.

โดยตรงเปิดรับพนักงานที่เกี่ยวกับสายวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น

:

:

(Automation)

:

:

10

20

4.0 (Thailand 4.0) :

(Eastern Economics Corridor Development: ECC)

:

เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมา

:

(.)

(.)

มากกว่าร้อยละ 71.4 ของ

:

:

(Ageing Society)

ของอุตสาหกรรม แต่ที่สำคัญคือ ความต้องการให้เกิดการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันทั้ง

บทที่ 4

ในบทนี้ เป็นการวิเคราะห์ถึงแนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษา ตามประเด็น ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และด้านแรงงานด้านอาชีวศึกษา โดยสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรม และการผลิต ซึ่งเป็นลักษณะการสอบถามหรือสัมภาษณ์แบบเจาะจง (focus group) พร้อมเสนอแนะ บทบาทของหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการปรับแผนการพัฒนาบุคลากรด้าน อาชีวศึกษาของประเทศไทย

การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษา โดยใช้วิธีการสอบถามและ สัมภาษณ์แบบเจาะจง (Focus group) สถานประกอบการภาคอุตสาหกรรมและการผลิต ใน กลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำมาวิเคราะห์ความเชื่อมโยง ผลกระทบจากนโยบายและมาตรการของรัฐ แนว ทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรค และความต้องการ โดยกลุ่มตัวแทนของภาคอุตสาหกรรมในการวิจัย นี้ มี 5 กลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มละ 2 ราย ประกอบด้วย กลุ่มยานยนต์ กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจ ก่อสร้าง กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค และกลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ

1. (Focus group) ดังนี้

1.1

1.1.1 บริษัท นิสสัน มอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด

ข้อมูลทั่วไป บริษัท นิสสัน มอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด มีจำนวน พนักงานในองค์กร รวม 4,539 คน แบ่งเป็นพนักงานที่วุฒิการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็น ร้อยละ 15 วุฒิมัธยมศึกษาาระดับ ปวช. และ ปวส. คิดเป็นร้อยละ 10 และวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ขึ้นไป ร้อยละ 23 ส่วนที่เหลือเป็นแรงงานต่างด้าว ร้อยละ 52

1.1.2 บริษัท โตโยต้า นนทบุรี จำกัด สาขาแจ้งวัฒนะ

ข้อมูลทั่วไป บริษัท โตโยต้า นนทบุรี จำกัด ประกอบธุรกิจจำหน่ายรถ โตโยต้า จำกัด มีจำนวนพนักงานในองค์กร รวม 50 คน แบ่งเป็นพนักงานที่วุฒิการศึกษาต่ำกว่า มัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 10 วุฒิมัธยมศึกษาาระดับ ปวช. และ ปวส.คิดเป็นร้อยละ 70 และวุฒิ

การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 20 โดยสถานประกอบการมีรายได้หรือผลประกอบการเฉลี่ย 100-120 ล้านบาทต่อปี

ทั้งนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 4 มิติ มีดังนี้

1.

สถานประกอบการเห็นว่าแนวทางการขับเคลื่อน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ตามแผนพัฒนาประเทศ 20 ปี เพื่อก้าวเข้าสู่ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) นั้น บริษัท นิสสัน มอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด เห็นว่ามีความสอดคล้องกับการพัฒนาธุรกิจ แต่หากพิจารณาถึงมาตรการส่งเสริมการลงทุนของภาครัฐตามแผนดังกล่าว ทั้งสองสถานประกอบการเห็นว่าไม่กระทบต่อความต้องการด้านแรงงาน

ทั้งนี้ สถานประกอบการทั้งสองเห็นว่านโยบายและมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับแรงงานด้านอาชีวศึกษาที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอ และควรเพิ่มเติม โดยเล็งเห็นว่าสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาแรงงานด้านอาชีวศึกษา

2.

ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ทั้งสองสถานประกอบการไม่ได้มีการจ้างแรงงานอาชีวศึกษา ซึ่งแรงงานอาชีวศึกษาที่มีอยู่ปัจจุบันอยู่ในตำแหน่งช่างยนต์ ช่างประกอบ ช่างสี พนักงานในสายการผลิต ช่างเทคนิค โดยให้ค่าตอบแทนแรงงานอาชีวศึกษาเฉลี่ยต่ำกว่าระดับปริญญาตรี (ต่ำกว่า 15,000.-บาทต่อเดือน)

ปัญหาแรงงานอาชีวศึกษาที่พบในสถานประกอบการคือ การขาดแคลนแรงงานฝีมือ อัตราการลาออกสูง เนื่องจากไม่ได้เป็นการจ้างเป็นพนักงานประจำ ซึ่งแนวทางแก้ไขปัญหาของสถานประกอบการได้จ้างแรงงานต่างด้าว และลงทุนเครื่องจักรหรือเทคโนโลยีเพิ่มเติม รวมถึงการ outsource ในกิจกรรมที่ต้องใช้แรงงานสาขาอาชีวะ

สำหรับอนาคตที่ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ สถานประกอบการเห็นว่าส่งผลกระทบต่อสถานการณ์แรงงานด้านอาชีวศึกษา เนื่องจากจะไม่มีแรงงานในวัยทำงาน

ศักยภาพของแรงงานอาชีวศึกษาในปัจจุบัน บริษัท นิสสัน มอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด เห็นว่ามีศักยภาพเพียงพอ แต่ควรเพิ่มเติมค่าตอบแทนผู้ที่จบสายอาชีวศึกษา หรือส่งเสริมให้มีการเรียนอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น ส่วนบริษัท โตโยต้า นนทบุรี จำกัด เห็นว่าควรเพิ่มเติมทักษะด้านฝีมือและประสบการณ์ทำงาน

3.

ทั้งสองสถานประกอบการเห็นว่าจำนวนนักศึกษาที่จบสายอาชีวศึกษาในแต่ละปีนั้น มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและการผลิต ทั้งนี้ ในการพัฒนาแรงงานด้านอาชีวศึกษาในอนาคต ควรมุ่งเน้นการผลิตนักศึกษาในสายอุตสาหกรรม ช่างฝีมือเฉพาะช่างเทคนิค สาขาช่างกลโรงงาน ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงการสอนด้านภาษาเพิ่มเติม

สำหรับการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาในปัจจุบัน บริษัท นิสสัน มอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด เห็นว่ามีจุดเด่นที่ให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติจริงในขณะที่เรียน และทั้งสองสถานประกอบการเห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาโดยมุ่งเน้นการสร้างบุคลากรที่ตอบสนองกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและการผลิตเป็นสิ่งจำเป็น

แนวทางการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรอาชีวศึกษาในอนาคต เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการพัฒนาประเทศไทย 4.0 ทั้งสองสถานประกอบการมีความเห็นว่าควรเพิ่มเรื่องคุณธรรม และรัฐบาลควรมีนโยบายในการเพิ่มค่าตอบแทนสำหรับผู้จบการศึกษาสายอาชีวศึกษา เพื่อจูงใจให้มีการเลือกเรียนสายอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น

4.

สถานประกอบการทั้งสองเห็นว่าการขาดแรงจูงใจในการประกอบอาชีพ และปัญหาเกี่ยวกับสถาบัน ทำให้คนเลือกเรียนสายอาชีวศึกษาลดลง โดยเห็นว่าควรมีมาตรการหรือแรงจูงใจในการสร้างงานที่รองรับสำหรับผู้จบการศึกษา และเห็นว่านักศึกษาที่จบสายอาชีวศึกษาไม่ค่อยมีความก้าวหน้าในสายอาชีพ (career path)

1.2

1.2.1 บริษัท ซีเกท เทคโนโลยี (ประเทศไทย) จำกัด

ข้อมูลทั่วไป บริษัท ซีเกท เทคโนโลยี (ประเทศไทย) จำกัด มีจำนวนพนักงานในองค์กร รวม 4,000 คน แบ่งเป็นพนักงานที่วุฒิการศึกษาระดับ ปวช. และ ปวส. คิดเป็นร้อยละ 70 และวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 30

2,700

1.2.2

()

() เป็นองค์กรของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542

300 คน แบ่งเป็นพนักงานที่วุฒิการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6

10

. คิดเป็นร้อยละ 20 และวุฒิการศึกษาระดับปริญญา

!

1.

ทั้งสองสถานประกอบการ เห็นว่าแนวทางการขับเคลื่อน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ตามแผนพัฒนาประเทศ 20 ปี เพื่อก้าวเข้าสู่ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0)

ทั้งนี้ สถานประกอบการทั้งสองเห็นว่านโยบายและมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้อง

2.

ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา บริษัท ซีเกท เทคโนโลยี (ประเทศไทย) จำกัด มีการจ้างแรงงานด้านอาชีวศึกษา จำนวนประมาณ 300 คน ซึ่งแรงงานอาชีวศึกษาที่มีอยู่

ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี (ต่ำกว่า 15,000.-)

outsource

3.

เห็นว่ามีจุดเด่นที่ให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติจริงในขณะเรียน และทั้งสองสถานประกอบการเห็นว่า

สอดคล้องกับแผนการพัฒนาประเทศไทย 4.0 ทั้งสองสถานประกอบการมีความเห็นว่า

4.

:

1.3

1.3.1

()

()

600

มีรายได้หรือผลประกอบการเฉลี่ย 4,000 ล้านบาทต่อปี

1.3.2

.

องค์กร รวม 900 คน แบ่งเป็นพนักงานที่วุฒิการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 20 วุฒิ

20

60

150

4

1.

ทั้งสองสถานประกอบการ เห็นว่าแนวทางการขับเคลื่อน 10 อุตสาหกรรม เป้าหมายของประเทศ ตามแผนพัฒนาประเทศ 20 ปี เพื่อก้าวเข้าสู่ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0)

:

()

500

200

:

()

2.

ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา บริษัท พรินท์ จำกัด (มหาชน) มีการจ้างแรงงาน

400

อาชีวศึกษาจำนวน 5 คน ซึ่งแรงงานอาชีวศึกษาที่มีอยู่ปัจจุบันอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าคนงาน (foreman)

()

ระดับปริญญาตรี (สูงกว่า 15,000.-

)

เฉลี่ยต่ำกว่าระดับปริญญาตรี

(ต่ำกว่า 15,000.-

)

3.

4.

(career path)

1.4

1.4.1

รวม 1,000 คน แบ่งเป็นพนักงานที่วุฒิการศึกษาระดับ . . . 20
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 80 โดยสถานประกอบการ
เฉลี่ย 705 ล้านบาทต่อปี

1.4.2

4 บปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 100 โดยสถาน
มีรายได้หรือผลประกอบการเฉลี่ย 300,000 บาทต่อปี

4

1.

10

เป้าหมายของประเทศ ตามแผนพัฒนาประเทศ 20 ปี เพื่อก้าวเข้าสู่ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0)

2.

ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา

(15,000.-)

outsource

3.

4.0

4.

(career path)

1.5

1.5.1

รวม 8 คน แบ่งเป็นพนักงานที่วุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 25 วุฒิการศึกษา
คิดเป็นร้อยละ 25 และวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 50

1.5.1

รวม 2 คน แบ่งเป็นพนักงานที่วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 100
มีรายได้หรือผลประโยชน์เฉลี่ย 500,000 บาทต่อปี

4

1.

ทั้งสองสถานประกอบการ เห็นว่าแนวทางการขับเคลื่อน 10 อุตสาหกรรม
เป้าหมายของประเทศ ตามแผนพัฒนาประเทศ 20 ปี เพื่อก้าวเข้าสู่ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0)

เพิ่มขึ้น 2 คน ส่วนสำนักงานฟ้าทองการบัญชี เห็นว่าไม่ส่งกระทบต่อความต้องการด้านแรงงาน

2.

ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา

2

1

ซึ่งแรงงานอาชีวศึกษาที่มีอยู่

(15,000.-)

outsource

:

3.

สถานประกอบการเห็นว่าจำนวนนักศึกษาที่จบสายอาชีพศึกษาในแต่ละปีนั้นมี

:

:

:

4.0

:

4.

:

:

(career path)

:

(Focus group)

:

:

4-1

	1	2	3	4
	- 4.0 Thailand	- (15,000.-) - , outsource : -	- - :	-
	- 4.0 Thailand	- (15,000.-) - outsource : -	- - :	-

4-1

()

	1	2	3	4
	- 4.0 Thailand	- : (15,000.- : - เครื่องจักรเพิ่มเติม -	- -	-
	- 4.0 Thailand	- (สูงกว่า 15,000.-) -	- -	-

4-1

()

	___1	___2	___3	___4
		outsorce		
	-	-	-	-
4.0	Thailand	(สูงกว่า 15,000.-)		
		outsorce		

4-1

()

	1	2	3	4
	-	-	-	-
4.0	Thailand	ตรี (ต่ำกว่า 15,000.-) - outsource	-	
		-		

(Focus group)

1
:

20

10
4.0 (Thailand 4.0)

2
3

โดยค่าตอบแทนแรงงานด้านอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ให้ค่าตอบแทนที่ต่ำกว่า

(15,000)

()
15,000)

(

ทั้งนี้ แนวทางการแก้ปัญหาแรงงานด้านอาชีวศึกษา ทั้งห้ากลุ่มอุตสาหกรรมมี
แนวทางที่คล้ายๆ กัน ได้แก่ การจ้างแรงงานต่างด้าว การลงทุนเครื่องจักรหรือเทคโนโลยีเพิ่มเติม
outsource

3

ที่เห็นว่าจำนวนนักศึกษาที่จบสายอาชีวศึกษาที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการ

:

:

:

มติที่ 4 ด้านสังคม

ทั้งห้ากลุ่มอุตสาหกรรมให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่คนเลือกเข้าเรียนสาขาวิชาชีพ

;

2.

(Focus group)

:

20

4.0 (Thailand 4.0)

เรื่องที่มีความจำเป็นและสอดคล้อง

:

:

()

(15,000)

)

:

outsource

:

:

:

20 :

เพื่อให้ได้บุคลากรด้านอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของ

1.

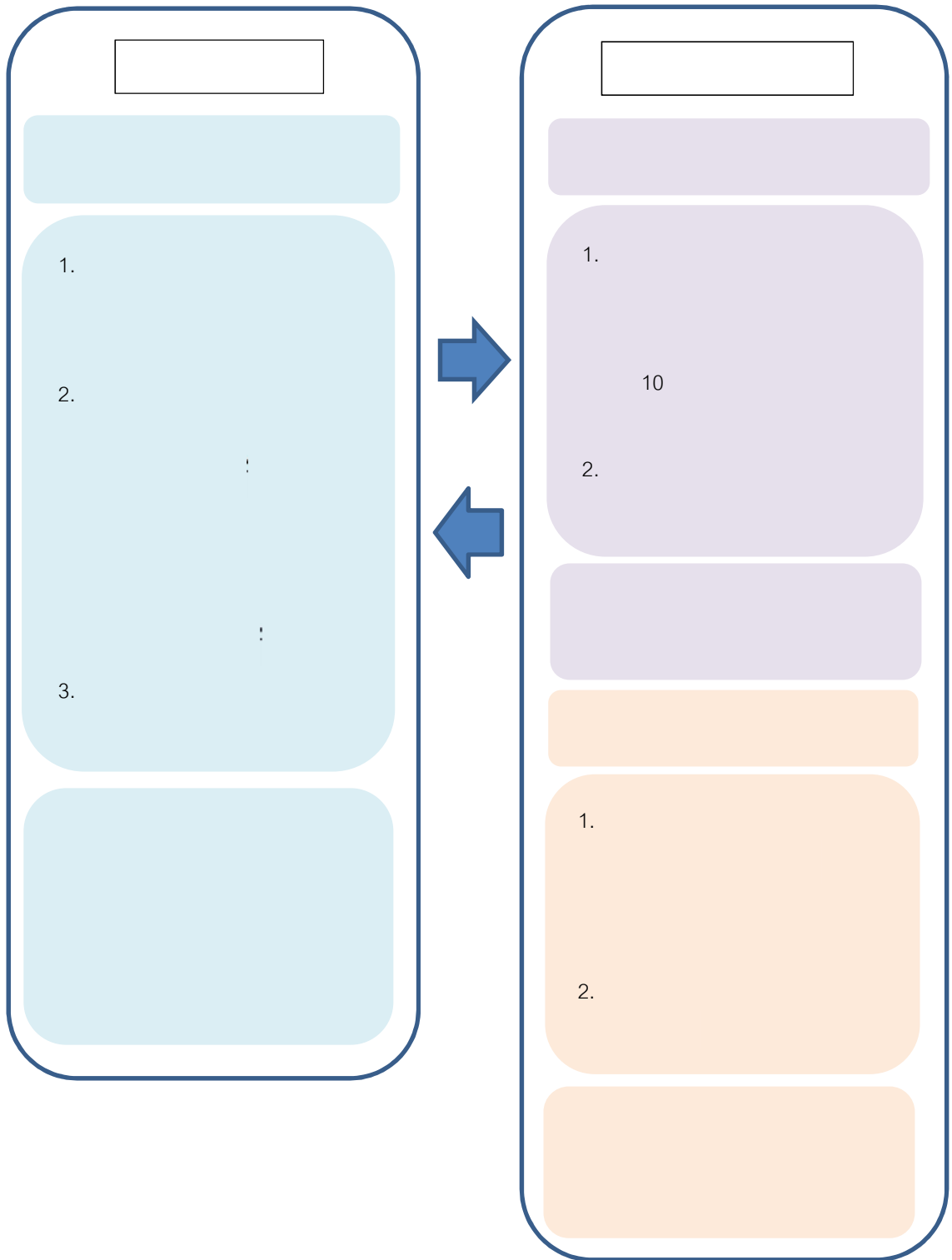
(Focus group)

10

20

4.0 (Thailand 4.0) :

4-1 แสดงการสรุปรูปแบบบทบาทการดำเนินงานเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษา

2.

นักศึกษาที่จบสายอาชีพศึกษา เพื่อป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงานสายวิชาชีพ โดยต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบ

10

20

4.0 (Thailand 4.0)

แนวทางการปรับตัวโดยการจ้างแรงงานต่างด้าว การลงทุนเครื่องจักรหรือเทคโนโลยีเพิ่มเติมเพื่อ
outsource

77

()

(15,000)

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ เป็นการสรุปผลการศึกษาและวิจัย โดยวิเคราะห์จากข้อมูลทั้งปฐมภูมิและทุติยภูมิ ทั้งนโยบายการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษา และภาพรวมความต้องการบุคลากรด้านอาชีวศึกษาของกลุ่มอุตสาหกรรมและการผลิตเป้าหมาย ปัญหาอุปสรรคที่แท้จริงของตลาดแรงงาน และความต้องการบุคลากรด้านอาชีวศึกษาของภาคอุตสาหกรรมและการผลิตในมิติต่างๆ เพื่อนำเสนอแนวทางที่มีศักยภาพในการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษา ตลอดจนสามารถนำผลจากการวิจัยนำไปประยุกต์ใช้เป็นข้อมูลเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการกำหนดมาตรการและแนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษาของประเทศ

สรุป

ตามที่ประเทศไทย กำหนดแนวทางการพัฒนา 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายตามแผนการพัฒนาระยะ 20 ปี เพื่อก้าวเข้าสู่ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) ซึ่งเป็นการมุ่งเน้นการใช้นวัตกรรมเข้ามาขับเคลื่อนประเทศเป็นสำคัญ ซึ่งภาคอุตสาหกรรมไทยจึงจำเป็นต้องปรับตัว ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต ทั้งในด้านแรงงาน การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ รวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดโลก โดยแบ่งเป็นการต่อยอด 5 อุตสาหกรรมเดิม ประกอบด้วย 1) อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ (Next-generation Automotive) 2) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (Smart Electronics) 3) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Affluent, Medical and Wellness Tourism) 4) การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (Agriculture and Biotechnology) 5) อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร (Food for the Future) และการเดิม 5 อุตสาหกรรมอนาคต ประกอบด้วย 1) อุตสาหกรรมหุ่นยนต์เพื่อการอุตสาหกรรม (Robotics) 2) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (Aviation and Logistics) 3) อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (Biofuels and Biochemicals) 4) อุตสาหกรรมดิจิทัล (Digital) 5) อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร (Medical Hub)

จากแนวนโยบายดังกล่าว ข้อมส่งผลกระทบต่อแรงงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยแนวโน้มความต้องการแรงงานฝีมือเฉพาะจากการสำรวจในปี 2557 พบว่าสัดส่วนความต้องการ

แรงงานระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) คิดเป็นร้อยละ 57.1 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) คิดเป็นร้อยละ 14.3 และระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 28.6 โดยสถานประกอบการให้ความสำคัญกับแรงงานด้านอาชีวศึกษามากกว่าการจ้างแรงงานวุฒิปริญญาตรีนั้น เนื่องจากแรงงานด้านอาชีวศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้ทันที ส่วนแรงงานระดับปริญญาตรีที่เน้นการเรียนการสอนเชิงทฤษฎีมากกว่าเชิงปฏิบัติ แต่ต้องจ้างในอัตราวุฒิปริญญาตรีไม่ต่ำกว่า 15,000 บาท จึงอาจไม่ตอบสนองความต้องการแรงงานฝีมือในสถานประกอบการ

เมื่อวิเคราะห์ถึงข้อมูลการศึกษาแนวโน้มความต้องการบุคลากรด้านอาชีวศึกษาในอนาคต โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติคาดการณ์ความต้องการ ระหว่างปี 2558 -2568

6.62

ประกอบอาหาร แพนกอาหารและเครื่องดื่ม แพนกแม่บ้าน จำนวนกว่า 583,611 คน

1 (Tier 1)

14,488 คน

(Focus group)

8

5-1

มิตินี้ 1 ด้านเงินนโยบายของรัฐ		มิตินี้ 2 ด้านแรงงาน	
1.1	10	2.1	
20	4.0	(15,000)	
(Thailand 4.0)		()	
1.2		(15,000)	
		2.2	
	ที่เห็นว่าไม่กระทบเนื่องจากมีการ		

5-1

()

<p>∴</p>	<p>outsourcing</p> <p>2.4</p> <p>∴</p> <p>∴</p>
<p>มิติที่ 3 ด้านการศึกษา</p>	<p>มิติที่ 4 ด้านสังคม</p>
<p>3.1</p> <p>จำนวนนักศึกษาที่จบสายอาชีวศึกษาที่มี</p> <p>3.2</p> <p>ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมาก</p>	<p>4.1</p> <p>4.2</p> <p>อาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น ได้แก่ การการันตี</p>

4.0 (Thailand 4.0)

ซึ่งปัญหาที่มีผู้เลือกเรียนสายอาชีพศึกษาลดลง เกิดจากภาพลักษณ์ของการเรียนอาชีวศึกษา ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสถาบันการศึกษา รวมถึงค่าตอบแทนที่ได้รับ แต่

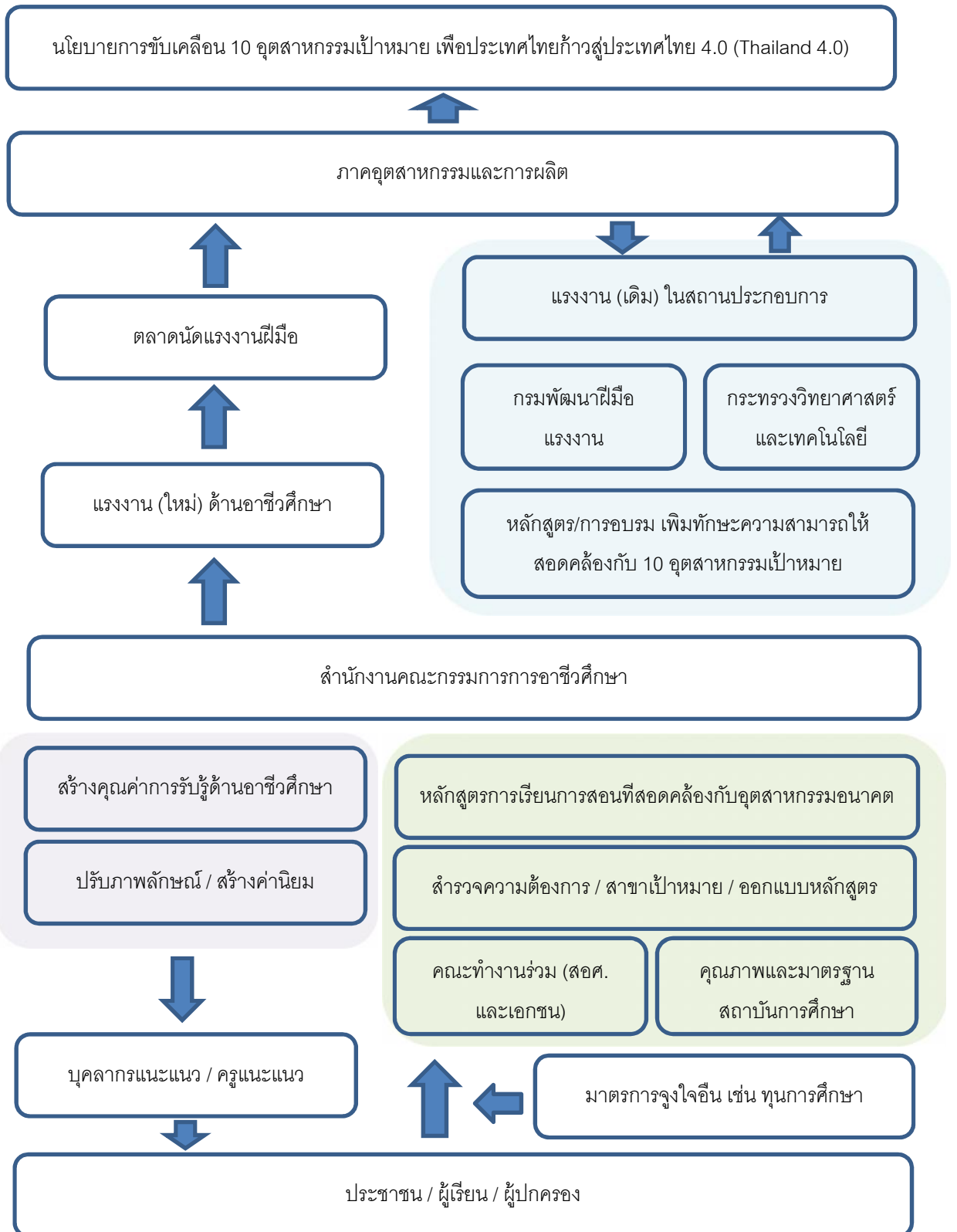
และเทคโนโลยี ยังเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีส่วนสำคัญในการเพิ่มพูนทักษะคว

10

1. แนวทางที่มีศักยภาพในการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษา

ที่มีศักยภาพในการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษา โดยครอบคลุมผู้ที่เกี่ยวข้องต่างๆ ในระบบการ

แผนภาพที่ 5-1

ข้อเสนอแนะ

1.

20

10
4.0 (Thailand 4.0)

2.

3.

4.

5. ควรมีการเชื่อมโยงองค์ความรู้ การแลกเปลี่ยนบุคลากร และทักษะสายอาชีพกับ

ประสบการณ์และมีทักษะเพิ่มขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา,สำนักงาน.(สอศ.). “สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทั่วประเทศ”, 2558.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน.“ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี อนาคตประเทศไทย เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”, 2559.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. “สรุปมาตรการช่วยเหลือ SMEs ของภาครัฐที่ดำเนินการในปัจจุบัน”.สศช.รวบรวมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง, 2556.

เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 14 ธ.ค. 2559 (กรอบบ่าย). “สอศ.คลอดแผนพัฒนาอาชีวะ 20 ปี”, 2559.

ไทยรัฐออนไลน์. “การศึกษาสร้างทุกข์ มากกว่าสุข' เปิดมุมคิด 'หมอประเวศ' รื้อระบบการศึกษาไทยให้สร้างชาติ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<https://www.thairath.co.th/content/452494>, 2557.

ไทยเอสเอ็มอีเซ็นเตอร์. “สรุปภาพรวมเศรษฐกิจ-อุตสาหกรรมไทยปี 2559 และแนวโน้มปี 2560”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.thaimescenter.com>, 2559.

นิตยสาร MBA magazine, “อยากปฏิรูปอาชีวะไทยต้อง Changing Mindset ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.mbamagazine.net/index.php/b-school>, 2560.

นิตยสาร ThaiPublica, “10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย: กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://thaipublica.org/2015/11/kanis-boi>, 2560.

บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม บัวหลวง จำกัด. “Economic Note by BBLAM ASSET MANAGEMENT; January 2016 : สัดส่วนของมูลค่าอุตสาหกรรมต่อ GDP ปี 1993-2014 และการคาดการณ์ในปี 2020”, 2016.

ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. “8 ภารกิจปฏิรูป ก.แรงงาน สร้างโมเดล "ไทยแลนด์ 4.0", 2559.

ฝ่ายทะเบียนคนหางานและสารสนเทศ, “สถานการณ์แรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานในประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย และบรูไน”. สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ กรมการจัดหางาน, 2555.

- 12 2559 2558-2568", 2559.
- 9 2559". <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php>, 2559
- Eastern Economics Corridor Development (EEC)", 2560.
- 2556-2559 " 2559.
- (). " : <http://www.thaihealth.or.th/Content/32835>, 2560.
- 2556", 2557.
- " : " ฉบับวันที่ 14 ตุลาคม 2557, 2557.
- ปี 2556, 2557.

ภาษาอังกฤษ

"Asean Study". (Online). Available : <http://chaloemcom.wixsite.com/asean-study/blank-vot56>, 2560.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย “แนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษาสู่ตลาดแรงงานภาคอุตสาหกรรมและการผลิต เพื่อยกระดับการแข่งขันของประเทศ” โดยข้อมูลจากแบบสอบถามนี้จะมีความลับเพื่อการวิเคราะห์เชิงสังคมและนโยบายในการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษาเท่านั้น จึงขอความอนุเคราะห์ท่านตอบข้อความและกาเครื่องหมาย ในหัวข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. บริษัท / หน่วยงาน
2. ผู้ให้ข้อมูล
- ตำแหน่ง
- โทรศัพท์.....
- อีเมล
3. ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมและการผลิตขององค์กรท่าน (เลือกได้ 1 ข้อ)

กลุ่มยานยนต์	กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์	กลุ่มธุรกิจก่อสร้าง
กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ	
4. จำนวนบุคลากรภายในสถานประกอบการ
5. ระดับวุฒิการศึกษาของแรงงานในองค์กรท่าน

ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 (คิดเป็นสัดส่วน.....%)
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) (คิดเป็นสัดส่วน.....%)
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป (คิดเป็นสัดส่วน.....%)
6. ประกอบการรายได้ขององค์กรท่าน เฉลี่ยต่อปีบาท

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการบุคลากรด้านอาชีวศึกษา

มติเชิงนโยบายภาครัฐ

7. ท่านคิดว่าแนวทางการขับเคลื่อน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ภายใต้แผนพัฒนาประเทศ 20 ปี เพื่อก้าวเข้าสู่ Thailand 4.0 มีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาธุรกิจของท่านหรือไม่

สอดคล้อง

ไม่สอดคล้อง

8. ตามแผนพัฒนาประเทศ 20 ปีดังกล่าว และมาตรการส่งเสริมการลงทุนของภาครัฐในระยะยาว ท่านคิดว่าจะส่งผลกระทบต่อความต้องการแรงงานในองค์กรของท่านหรือไม่ พร้อมประมาณการ
ต้องการจ้างแรงงานเพิ่ม คน ต้องลดแรงงานลง คน

9. นโยบายและมาตรการของรัฐในปัจจุบันเกี่ยวกับแรงงานด้านอาชีวศึกษา เช่น ยุทธศาสตร์อาชีวศึกษา ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) โครงการสานประชารัฐด้านการยกระดับคุณภาพวิชาชีพ (Competitive Workforce) มาตรการฝีมือแรงงาน การให้กู้เงินเงินกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0.1 การนำค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ.2545 มาหักลดหย่อนภาษี เป็นต้น ตามความคิดท่านเพียงพอหรือไม่

เพียงพอ

ไม่เพียงพอ

โปรดระบุ

.....

10. ท่านคิดว่าหน่วยงานใด มีความสำคัญต่อการพัฒนาแรงงานด้านอาชีวศึกษา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

กระทรวงการคลัง

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ

อื่นๆ (ระบุ)

มิติด้านการศึกษา

18. ตามความคิดของท่าน ท่านคิดว่าจำนวนนักศึกษาที่จบสายอาชีวศึกษาในแต่ละปีนี้ เพียงพอต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและการผลิตในปัจจุบันและอนาคต หรือไม่

เพียงพอ

ไม่เพียงพอ (ระบุสาขาที่ขาด)

.....

19. เพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในอนาคต ท่านคิดว่าการศึกษาด้านอาชีวะ ควรเน้นผลิตนักศึกษาในสาขาใด (ระบุ)

.....
.....
.....

20. ตามความเห็นท่าน หลักสูตรการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาในปัจจุบัน มีจุดเด่นด้านใด (โปรดระบุ)

.....
.....
.....

21. การพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษา โดยมุ่งเน้นสร้างบุคลากรที่ตอบสนองความต้องการภาคอุตสาหกรรม มีความจำเป็นหรือไม่ และควรมีแนวทางการดำเนินงานอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

จำเป็น

ไม่จำเป็น

ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงาน

.....
.....
.....

22. ท่านเห็นว่าการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรอาชีวศึกษาในอนาคต ควรมีทิศทางหรือแนวทางอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการพัฒนาประเทศสู่ Thailand 4.0 (โปรดอธิบาย)

.....
.....
.....

มิติด้านสังคม

23. ท่านคิดว่าปัจจัยหรือสาเหตุใด ที่ส่งผลให้คนเข้าเรียนสายอาชีพศึกษาลดลง

.....
.....
.....
.....

24. ท่านคิดว่ามาตรการหรือแรงจูงใจใดที่จะช่วยให้คนเข้าเรียนสายอาชีพศึกษาเพิ่มขึ้น

.....
.....
.....
.....

25. ท่านคิดว่านักศึกษาที่จบสายอาชีพศึกษา จะมีความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษาสู่ตลาดแรงงานภาคอุตสาหกรรม และการผลิต เพื่อยกระดับการแข่งขันของประเทศ (ถ้ามี)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายเทียนประสิทธิ์ ไชยภัทรานันท์
วัน เดือน ปี เกิด	๓ กรกฎาคม ๒๕๐๗
การศึกษา	ประถมศึกษา – มัธยมปลาย โรงเรียนอัสสัมชัญ ปริญญาตรี สถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปริญญาโท MBA Western Michigan University
ประวัติการทำงาน	นายกสมาคมนักศึกษาเก่ามหาวิทยาลัยศิลปากร เลขาธิการสมาคมนักศึกษาเก่าคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุกรรมการสมาคมอุตสาหกรรมก่อสร้างไทย
ตำแหน่งปัจจุบัน	กรรมการบริหาร บริษัท เพชรบุญมา จำกัด กรรมการสมาคมโรงแรมไทย ประธานฝ่ายประสานงานสนามบินสุวรรณภูมิ กตตร.สน.พญาไท

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง แนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษาสู่ตลาดแรงงาน
 ภาคอุตสาหกรรมและการผลิต เพื่อยกระดับการแข่งขันของประเทศ
ผู้วิจัย นายเทียนประสิทธิ์ ไชยภัทรานันท์ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 59
ตำแหน่ง กรรมการบริหารบริษัทเพชรบุญมาจำกัด

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economics Community - AEC) ซึ่งเป็นการร่วมกันทางเศรษฐกิจของประเทศในเขตอาเซียน 10 ประเทศ โดยมีประเทศไทย พม่า ลาว เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา บรูไน เพื่อผลประโยชน์ในด้านการท่องเที่ยว การส่งออก และการนำเข้าของสินค้า ประกอบกับประเทศไทยได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

จากการศึกษาของศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าประชาชนในประเทศไทยมุ่งเน้นการศึกษาสายสามัญและอุดมศึกษาเป็นหลัก โดยลดความสนใจในสายอาชีวศึกษาลดอย่างมาก อันเนื่องจากสาขาอาชีพในกลุ่มอาชีวศึกษายังไม่ได้มีการรองรับหรือพิจารณาถึงการเตรียมความพร้อม สำหรับการเคลื่อนย้ายแรงงานในกลุ่มสาขาอาชีพอื่นที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานระหว่างประเทศ ซึ่งได้แก่ผู้ปฏิบัติงาน โดยใช้ฝีมือจำพวกช่างฝีมือต่างๆ เนื่องจากบางสาขาอาชีพไม่มีใบประกอบวิชาชีพเหมือน 7 สาขาข้างต้น โดยข้อมูลการเคลื่อนย้ายแรงงานที่ผ่านมาของประเทศในกลุ่มอาเซียนสำคัญ 3 ประเทศ ประกอบด้วย สิงคโปร์ มาเลเซีย และบรูไน ระหว่างปี 2551 – 2554 โดย 5 ลำดับแรก ประกอบด้วย อาชีพคนงานทั่วไป อาชีพกรรมกรหรือคนทำงานหนัก อาชีพช่างเชื่อม อาชีพช่างประกอบท่อ และอาชีพวาดแผน โบราณ

จากการสำรวจในหลายอุตสาหกรรมพบว่ายังมีความต้องการในแรงงานในระดับอาชีวศึกษา ซึ่งมีคุณภาพในการทำงานตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ หลายครั้งจำเป็นต้องจ้างผู้จบปริญญาตรีสายสามัญเพื่อทำงานในตำแหน่งต่างๆแทน เนื่องจากไม่สามารถหาผู้สมัครตามที่ต้องการได้ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมก่อสร้าง ปัจจุบันต้องการแรงงาน ช่างสำรวจ

โพร์แมน ดร่าฟท์แมน แต่หาผู้สมัครที่จบอาชีวศึกษาได้ยากจึงต้องทำการจ้างงานจากพวกที่จบวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ทดแทน ซึ่งไม่มีความรู้ความชำนาญในงานที่ทำเท่ากับแรงงานสายอาชีพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษานโยบายการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษา ตลอดจนความต้องการของตลาดแรงงานภาคอุตสาหกรรมและการผลิต
2. ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษาในมิติต่างๆ โดยวิเคราะห์ควบคู่กับยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศไทย
3. เสนอแนะแนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษา และบทบาทความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับการแข่งขันของประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาความต้องการบุคลากรด้านอาชีวศึกษาของภาคอุตสาหกรรมและการผลิต ในกลุ่มที่มีความต้องการแรงงานสูง ได้แก่ กลุ่มยานยนต์ กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มธุรกิจก่อสร้าง ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2559 ถึง เดือนพฤษภาคม 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยการศึกษาปัญหาอุปสรรคของสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรมและการผลิต ข้อมูลที่ใช้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามหรือสัมภาษณ์แบบเจาะจง (Focus group) สถานประกอบการภาคอุตสาหกรรมและการผลิต เพื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและความต้องการ

2. การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชน ได้แก่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงแรงงาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เป็นต้น ตลอดจนข้อมูลจากแหล่งอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น งานวิจัย บทความ เพื่อนำมาวิเคราะห์ภาพรวมเชิงนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษา

ผลการวิจัย

จากข้อมูลการสอบถามและสัมภาษณ์แบบเจาะจง (Focus group) หากพิจารณาถึงการวิเคราะห์มิติที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษาแล้ว พบว่า

มิติที่ 1 ด้านเชิงนโยบายของรัฐ

ทั้งห้ากลุ่มอุตสาหกรรมเห็นว่าแนวทางการขับเคลื่อน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายประเทศ ภายใต้แผนพัฒนาประเทศ 20 ปี เพื่อก้าวเข้าสู่ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) มีความสอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมและธุรกิจ นอกจากนี้ มาตรการส่งเสริมการลงทุนของรัฐในระยะยาวมีผลกระทบต่อความต้องการแรงงานด้านอาชีวศึกษา โดยมีเฉพาะกลุ่มธุรกิจก่อสร้างและกลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน โดยบางสถานประกอบการเห็นว่าไม่กระทบต่อความต้องการแรงงานด้านอาชีวศึกษา

มิติที่ 2 ด้านแรงงาน

ช่วง 3 ปีที่ผ่านมา กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ และกลุ่มธุรกิจก่อสร้าง มีการจ้างแรงงานด้านอาชีวศึกษาในอัตราที่สูง โดยค่าตอบแทนแรงงานด้านอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ให้ค่าตอบแทนที่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี (น้อยกว่า 15,000 บาทต่อเดือน) มีแค่กลุ่มธุรกิจก่อสร้างและกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค (การโรงแรม) ที่บางสถานประกอบการให้ค่าตอบแทนสูงกว่าระดับปริญญาตรี (มากกว่า 15,000 บาทต่อเดือน)

ทั้งนี้ แนวทางการแก้ปัญหาแรงงานด้านอาชีวศึกษา ทั้งห้ากลุ่มอุตสาหกรรมมีแนวทางที่คล้ายๆ กัน ได้แก่ การจ้างแรงงานต่างด้าว การลงทุนเครื่องจักรหรือเทคโนโลยีเพิ่มเติมเพื่อทดแทนการใช้แรงงาน การ outsource แรงงานในกิจกรรมที่ต้องใช้แรงงานสายอาชีวศึกษารวมถึงใช้แรงงานระดับปริญญาตรีมาทดแทน

สำหรับแนวโน้มที่ประเทศไทยกำลังจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุนั้น มีความเห็นว่าส่งผลกระทบต่อแรงงานด้านอาชีวศึกษา โดยมีเฉพาะกลุ่มยานยนต์ที่เห็นว่าไม่ส่งผลกระทบต่อความต้องการแรงงานด้านอาชีวศึกษา

มิตีที่ 3

กลุ่มอุตสาหกรรมเห็นว่าจำนวนนักศึกษาที่จบสายอาชีวศึกษาในแต่ละปีมีจำนวนเพียงพอกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม เว้นแต่บางสถานประกอบการในกลุ่มธุรกิจก่อสร้างที่เห็นว่าจำนวนนักศึกษาที่จบสายอาชีวศึกษาที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการ

ทั้งห้ากลุ่มอุตสาหกรรมมีความเห็นในทิศทางเดียวกัน ที่จะต้องพัฒนาแรงงานด้านอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นสาขาอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี อุตสาหกรรม รวมถึงทักษะฝีมือเฉพาะด้าน เพื่อตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมนั้นๆ

4

ทั้งห้ากลุ่มอุตสาหกรรมให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่คนเลือกเข้าเรียนสายอาชีวศึกษาลดลง เนื่องจากปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษา ค่าตอบแทนในการทำงาน การยอมรับของสถานประกอบการ รวมถึงความก้าวหน้าในสายอาชีพ

สถานประกอบการทั้งห้า

กลุ่มอุตสาหกรรมมีความประสงค์ที่ต้องการให้เกิดการพัฒนาแรงงานอาชีวศึกษาในสาขาอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี อุตสาหกรรม รวมถึงทักษะฝีมือเฉพาะด้านและภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานอุตสาหกรรม แต่ปัญหาที่ทำให้คนเลือกเรียนอาชีวศึกษาลดลง เป็นเรื่องภาพลักษณ์ของสถานการศึกษาที่มีปัญหาความรุนแรง ค่าตอบแทนในการทำงาน การยอมรับของสถานประกอบการ รวมถึงความก้าวหน้าในสายอาชีพ

สถานประกอบการในกลุ่มอุตสาหกรรมและการผลิตทั้งห้ากลุ่ม เห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการสร้างนักศึกษาที่จบสายอาชีวศึกษาเพื่อป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงานสายวิชาชีพ โดยต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดหลักสูตรการเรียนสอน โดยให้สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เพื่อสำรวจความต้องการที่แท้จริงและความต้องการทักษะเฉพาะ ซึ่งอาจจะเป็นในรูปแบบของคณะกรรมการร่วม และแบ่งตามเขตพื้นที่การศึกษาหรือจังหวัดนั้นๆ นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำเป็นต้องส่งเสริมภาพลักษณ์ของสถานศึกษาให้มีความน่าเชื่อถือ ลดปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เลือกเรียนและผู้ปกครอง

ทั้งนี้ นอกจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแล้ว สถานประกอบการในห้ากลุ่มอุตสาหกรรมที่สัมภาษณ์นั้น ยังเห็นว่า การพัฒนาทักษะและการสร้างความเข้าใจเชิงปฏิบัติการทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีหุ่นยนต์ ควรบูรณาการร่วมกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อยกระดับ

ความสามารถของแรงงานด้านอาชีวศึกษาในสถานประกอบการ อีกทั้ง ยังเป็นการสร้างโอกาสความก้าวหน้าในสายอาชีพของตั้งแรงงานได้อีกด้วย ซึ่งในการเพิ่มพูนทักษะและความรู้นั้น อยากรให้มีการออกไปประกอบหรือประกาศนียบัตรเพื่อรับรองคุณภาพของผู้ผ่านการอบรมอีกด้วย

ทั้งห้ากลุ่มอุตสาหกรรมและการผลิต เห็นว่า หน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษาของประเทศประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

โดยควรจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการและมีความทันสมัยกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ให้มีการฝึกงานในสถานประกอบการจริง

1. ในการศึกษาครั้งนี้ จะเห็นได้ว่ารัฐบาลและหน่วยงานของรัฐมีการกำหนดนโยบายและมาตรการที่มีเป้าหมายชัดเจน ในการขับเคลื่อน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ตามแผนพัฒนาประเทศ 20 ปี เพื่อก้าวเข้าสู่ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) แต่ควรให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการระหว่างสถาบันอาชีวศึกษา กับภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ หรือเขตการศึกษา เพื่อสำรวจความต้องการแรงงานที่แท้จริง

2. ควรมีการบูรณาการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ร่วมกันระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคอุตสาหกรรม กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พร้อมจัดทำระบบการรับรองมาตรฐานหรือวุฒิการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาของอาชีวศึกษา และนำไปสู่การยกระดับการแข่งขันของประเทศต่อไป

3. ปัญหาสำคัญประการหนึ่งคือ ค่านิยมและภาพลักษณ์ของการเรียนสายอาชีวศึกษา ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความเข้าใจและการรับรู้ถึงคุณภาพของการเรียนสายอาชีวศึกษา โดยควรประสานการทำงานร่วมกับบุคลากรแนะแนวการศึกษาหรือครูแนะแนว

4. เพิ่มมาตรการจูงใจให้ผู้เรียนสายอาชีวศึกษา เช่น การให้ทุนการศึกษา การกัณฑ์งาน การพิจารณาตอบแทนอัตราค่าตอบแทนแรงงานด้านอาชีวศึกษาให้มีความเหมาะสม รวมถึงการยกระดับวุฒิบัตรการศึกษาที่อาจจะให้เทียบเท่าระดับปริญญาตรีแต่เป็นสายอาชีพ ใบประกอบวิชาชีพ

5. ควรมีการเชื่อมโยงองค์ความรู้ การแลกเปลี่ยนบุคลากร และทักษะสายอาชีพกับประเทศชั้นนำต่างๆ เช่น ประเทศเยอรมัน ประเทศญี่ปุ่น เพื่อให้บุคลากรด้านอาชีวศึกษาได้มีประสบการณ์และมีทักษะเพิ่มขึ้น

6. จัดให้มีการจัดฝึกงานทวิภาคีระหว่างนักศึกษาอาชีวะกับสถานประกอบการ ให้เป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรการเรียนภาคปฏิบัติ เพื่อให้มีการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมจริง โดยก่อนเข้าไปฝึกงานในสถานประกอบการควรจัดให้นักศึกษาได้ผ่านการอบรมจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงานก่อน